

TĖVIŠKĖS AIDAI



Nr 28 (1907) 1994 m. liepos mėn. 26 d.

Eina 39-tus Metus.

Melbourne

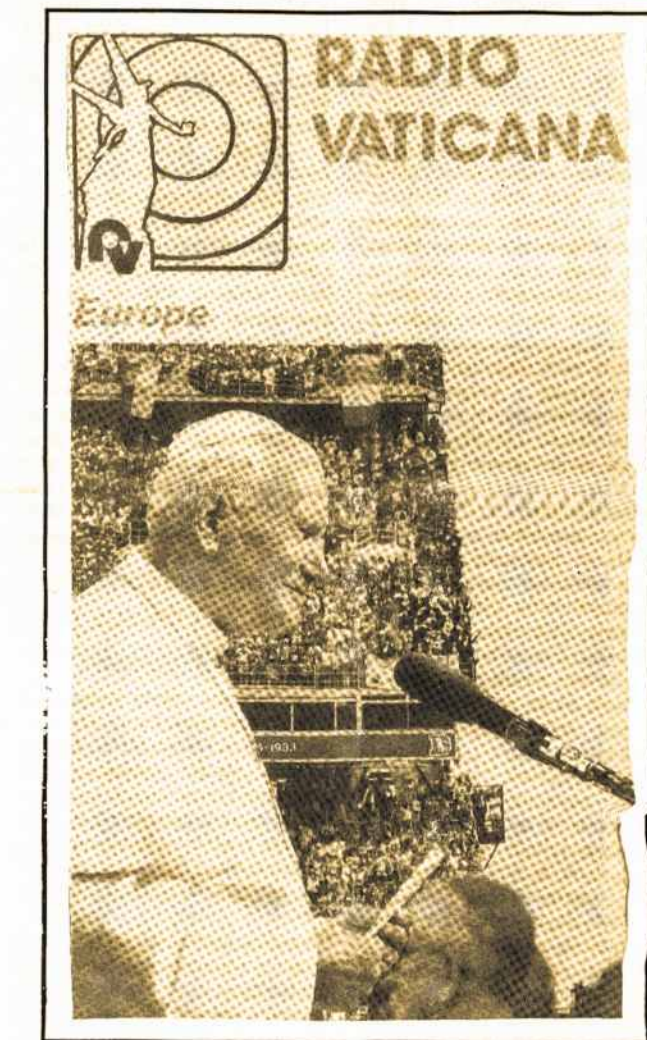
Vatikanas

Valstybė ir Katalikybės centras

Bet kuriam pasaulio katalikui Vatikanas šiandien reiškia Bažnyčios sostinę. Vatikane stovi svarbiausia katalikybės šventovė - šventojo Petro bazilika. Vatikane reziduoja Popiežius, Vatikane vyksta visa organizacinė Apaštalo Sostoveikla. Italijoje Vatikanas turi atskiros valstybės statusą. Nedidelis, 44 hektarų dydžio plotas yra nuo Italijos ir Romos miesto savivaldybės atskirtas, turi savo sieną, kurią kontroliuoja šveicarų gvardija, savo paštą, telefono tarnybą.

Atvykę į Romą turistai gali nevaržomai susipažinti su kai kuriom Vatikane esančiom įžymybėm, aplankyti šventojo Petro baziliką, apžiūrėti turtingus Vatikano muziejų rinkinius. Bet norintiems patektį į Popiežių rūmus, į Vatikano biblioteką, į Vatikano administracinius padalinius, būtina išsirūpinti specialų leidimą. Formalumai yra, bet jie mažesni negu patenkant į bet kurią kitą valstybę. Šiuo metu Vatikano - valstybės buvimas ir katalikybės centras Vatikane atrodo lyg ir savaime suprantami. Bet kaip atsitiko, kad didžiulio katalikiško pasaulio centras atsидūrė būtent Vatikane?

Svarbiausias Vatikano pastatas - Šventojo Petro bazilika, pastatyta ant apaštalo lapo. Iš istorijos žinome, kad Petras buvo nukryžiuotas Romoje, Nerono valdymo laikais, tuoj po garsiojo Romos gaisro. Petras buvo nukankintas ant Vatikano kalvos buvusiam Nerono cirke ir palaidotas šalia buvusiose kapinėse. Tuoj po Nerono mirties cirkas buvo apleistas, bet jame stovėjęs obeliskas išliko per šimtmečius ir 1586 metais popiežius Sikstas penktasis perkėlė jį į Šventojo Petro aikštę. Gi senosios Romos laikais Nerono cirką palaipsniui užėmė kapai. Imperatorius Konstantinas apie 320 metus ant apaštalo Petro kapo pastatė baziliką. Romėniškų kapų ir pirmosios bazilikos liekanas šiandien galima pamatyti, nusileidus į dabartinės švento Petro bazilikos požemį. Archeologiniai kasinėjimai taip pat parodė, kad ant apaštalo Petro kapo dar iki bazilikos pastatymo jau buvo kuklus, pirmųjų krikščionių pastatytas mauzoliejus. Imperatoriaus Konstantino pastatyta bazilika stovėjo šimtmečius, tiesa, paremontuojama ir kiek perstatoma. Sešioliktajame



amžiuje popiežius Julius II nusprendė iš pagrindų atnaujinti senąją baziliką ir pradėjo dabartinės šventovės statybą. Atnaujinimo darbai užtruko beveik šimtą metų ir buvo pastatyta ne tik nauja bazilika, bet ir didžiulė, dešimtis tūkstančių žmonių talpinanti aikštė, apsupta didingos kolonados. Šiame pastate dalyvavo didžiausi to meto dailininkai ir architektai. Baziliką projektavo Mikelandelas ir Maderna, aikštę - Berninis.

Popiežių rezidencija toli gražu ne visą laiką buvo Vatikane - viduramžiais popiežiai dažnai gyvendavo kuriam nors Italijos mieste - savo nuosavybėje. Mat viduramžiais popiežiai buvo ne tik dvasiniai, bet ir pasaulietiniai valdovai. Romos vyskupas, kaip ir kiti feodalai, turėjo savo valdų, kurios tai plėsdavosi, tai mažėdavo. Popiežiaus valstybė viduriniais

amžiais užėmė didelį plotą. Jai tvarkyti buvo sukurtas administracinis aparatas, kuriam vadovavo kardinolai. Tai buvo tolimi dabartinių Vatikano kongregacijų ir komisijų prototipai. Bažnyčios reikalus pasaulyje tvarkė ir prižiūrėjo popiežiaus kurija. Santykius su pasauliniais valdovais vykdė diplomatinė tarnyba. Popiežius reziduodavo tai Laterane, tai kurioj kitoj Romos vietoj arba keliaudavo po Italiją. Garsi, vadinamoji Avinjono nelaisvė - kai popiežiai jėga buvo priversti persikelti į Prancūziją. Avinjojo nelaisvei pasibaigus - nuo Grigaliaus XI laikų - tai yra nuo XIV a. pabaigos, popiežiai ima reguliariau gyventi Vatikane. Anuo metu Vatikanas buvo įtvirtintas, apjuostas sienų ir bokštų. Nuo XII amžiaus ant Vatikano kalvos buvo sodai, stovėjo popiežiaus rūmai,

kurie XVI amžiaus pradžioje buvo perstatyti į didingą rezidenciją. Puošdami Vatikano rūmus darbavosi garsūs tapytojai - Angelico, Pinturichio, Rafaelis, Mikelandelas. Renesanso laikų popiežiai surinko turtingą dailės kolekciją. Popiežius Mikalojus V įkūrė Vatikano biblioteką, kurioje sukaupta retų rankraščių ir leidinių.

Italijos valstybės vienijimasis XIX amžiuje panaikino popiežiaus valstybę, o antiklerikališkai ir antibažnytiškai nusiteikę naujosios Italijos vadovai pavertė tuometinį popiežių Pijų IX faktišką Vatikano kalniniu. Galutiniai santykiai tarp Italijos valstybės ir Popiežiaus buvo įforminti 1929 metais, Laterano sutartimi. Buvo nustatytos Vatikano valstybės sienos, kurias galima apeiti per tris ketvirčius valandos. Laterano sutarties pasirašymu liovėsi egzistavusi pasaulietinė popiežiaus valstybė, bet vis ryškiau pradėjo matytis, kad Bažnyčia yra dvasinis darinys, jungiantis viso pasaulio katalikus, ir jos sienos negali būti apibrėžtos geografiškai. Vatikanas užima tiek vietas, kiek jos pakanka administracinėms institucijoms, beje, labai supaprastėjusioms nuo popiežius Pauliaus VI laikų. Sis nedidelis žemės lopinėlis yra gal viena labiausiai lankomų pasaulio vietų - kasdien į jį atvyksta įvairios delegacijos, plūsta tūkstančiai maldininkų ir šiaip turistų. Vatikanas liudija Bažnyčios istoriją, Vatikanas liudija ir dvasinį Bažnyčios autoritetą.

1960 metais Vatikanas buvo įtrauktas į tarptautinį kultūrinių vertybių, kurios turi būti ypatingai saugomos karo atveju, sąrašą. Tai unikalus atvejis - į sąrašą įtraukti ne atskiri paminklai, o visa Vatikano valstybės teritorija. Kokie Vatikano institutai yra ypač pažymėtini savo kultūrine verte?

Visų pima - Vatikano biblioteka, kurioje saugomi unikaliūs rankraščiai ir spaudiniai. Biblioteka yra savotiškas raštijos muziejus. Cia saugoma apie 60 tūkstančių tomų rankraščių apie 100,000 atskirų rankraščių, apie 700,000 knygų ir apie 100,000 žemėlapių. Biblioteka turi numizmatikos kabinetą, kuriame yra išsamiausias pasaulyje popiežių monetų ir medalių rinkinys bei didžiulė Senovės Romos monetų kolekcija. Yra prie bibliotekos raizinių bei piešinių kabinetas. Biblioteka yra atvira mokslininkams ir jos salėse galima sutikti istorikų, teologų, filologų iš viso pasaulio. Vatikano biblioteka įkurta popiežiaus Mikalojaus V dekretu 1475 metais.

Kita istorinė ir kultūrinė Vatikano vertybė - Slaptasis Vatikano archyvas. Jame surinkti Apaštalo sosto veiklą liudijantys dokumentai nuo XIII amžiaus, nors yra ir iš VIII amžiaus. Popiežius Paulius V 1611-1614 metais įsakė surinkti į vieną vietą Apaštalo sosto archyvus. Šiuo metu jie saugomi Vatikane, šalia Vatikano bibliotekos, iki praėjusio amžiaus archyvas buvo prieinamas tik Popiežiaus kurijos pareigūnams, bet 1881 metais popiežius Leonas XIII Slaptąjį Vatikano archyvą atvėrė mokslininkams. Praėjusiam šimtmečiuje Vatikano archyvuose saugomiems dokumentams tyrinėti daugelis pasaulio šalių Romoje įsteigė istorinius institutus, kurie ėmėsi publikuoti archyve sutelktą gausią medžiagą.

(Nukelta į 8-tą psl.)

KUMRANO RADINIAI

Birželio 30 d. Vatikano bibliotekoje atidarytoje parodoje, eksponuojama 12 Kumrano atrastų rankraščių ir 88 eksponatai liudijantys apie Kumrano apylinkių gyventojų materialinę kultūrą ir buitį: bei keliasdešimt eksponatų - daugiausiai senų Biblijos rankraščių, saugomų pačioje Vatikano bibliotekoje. Ekspoziciją sudaro trys dalys.

Pirmojoje dalyje, pavadintoje „Rankraščių pasaulis“, eksponatai, bylojantys apie Kumrano žydų sekto buitį. Antroje - pavadintoje „Kumrano biblioteka“ demonstruojami patys rankraščiai: „Kunigų knygos“, Psalmyno fragmentai, taip pat vadinamasis „Disciplinos vadovas“, kuris buvo prieš du tūkstančius metų atradimo vietoje gyvenusios bendruomenės regula. Trečioji parodos dalis pavadinta „Knygų ir šiuolaikinis mokslas“. Joje eksponuojami vėlesni dokumentai, kuriuos archeologai ir Biblijos istorikai naudojo kurdami dabartines Šventojo Rašto raidos teorijas. Pirmos ir antros dalies eksponatai priklauso Izraelio muziejams ir archeologijos institutams; trečiosios dalies eksponatai yra Vatikano bibliotekos nuosavybė.

Pradžioje trumpai apie istorinius faktus. Tūkstantis devyni šimtai keturiasdešimt septintaisiais metais, pavasarį, jaunas piemuo Mohammed ed Dib (išvertus reikštų Mochamedas Vilkas), galvodamas, kad pradingusi jo avis gali būti pasislėpusi vienoje iš daugelio grotų ir, norėdamas ją iš ten išbaidyti, pradėjo į jas mėtyti akmenis. Tačiau, sprendžiant pagal garšą, akmenys neatsimušdavo nei į avi, nei į molėtą duobės dugną. Nusileido žemyn... Taip pasaulį vėl išvydo apie penkiasdešimt šeši prirašyti papiruso skridinėliai, aštuoni šimtai paskirų raštų, daugybė fragmentų. Visi parašyti ranka, tarp pirmojo ir antrojo šimtmečių, tikrai prieš šešiasdešimt aštuntuosius metus, nes būtent tada romėnai nusiaubė ir išvaikė esenų bendruomenę. Rašyta ant odos, pergamento ir papiruso, įvairiomis kalbomis ir dialektais: bibline habrajų, aramėjų, palestiniečių, graikų ir lotynų. Tai senoji Testamento tekstai (patys seniausi mus pasiekę jo variantai), laiški, kodeksas, gyvenimo būdo taisyklės, pranašystės, regėjimai. Tarp radinių pažymėtina visa išlikusi pranašo Izaijo knyga, surinkta iš 17 suvyniotų odelių, kurių bendras ilgis būtų septyni metrai. Vėliau, po keturiais kultūriniais sluoksniais, buvo rasti griūvėsiai, datuojami nuo šimtas trisdešimtųjų prieš Kristų iki šešiasdešimt aštuntųjų metų po Kristaus.

Visa tai priklausė esenų bendruomenei, atsiskyrusiai nuo žydų, vardan autentiškesnio ir grynesio Įstatymo - Tora

interpretavimo. Trumpai žvilktėrėkime į juos. Esenai buvo viena iš savitų grupių žydijoje. Tai atskala tikra to žodžio prasme. Ji gimė žydų bendrijoje per du paskutinius amžius prieš Kristų. Esenai neminimi Naujajame Testamente. Filonas Aleksandrietis ir istorikas Juozapas Flavijus pirmame amžiuje po Kristaus tik prabėgomis juos užkliudo. Todėl iki 1947 m. esenai ir jų kilmė buvo apgaubti paslapties kraiste. Po garsiųjų radinių minėtasis metais, mokslininkai tuojau pastebėjo skirtumus tarp Kumrano raštijos ir Filono bei Juozapo Flavijaus. Šiandien tie skirtumai vieni kitus papildė.

Esenai kartu su fariziejais, buvo dvasiniai hasidų palikuonys. Tik besilaiką kur kas labiau kraštutinių pažiūrų negu pastarieji. Jie visai pasitraukė iš žydų bendrijos, atsakydami bet kokio bendravimo su ja. Mokslininkai iki šiol nėra tikri, kada ši atskala atsirado. Rimtus spėjimus galima rikiuoti tarp Makabiejų sukilimo (167-165m. prieš Kristų) ir Aleksandro Janėjaus laikų (103-67 m. prieš Kristų). Juozapo Flavijaus pastabų ir pačių rankraščiuose aptiktų užuominų dėka, galima atkurti tuos įvykius, kurie privertė šią atskalą pasitraukti į Kumraną. Visų pirma tai buvo iššūkis į Seleukidų pastangas sunaikinti arba sekuliarizuoti žydų religiją, antra - pasmerkimas vėlyvesniųjų Makabiejų užmačių dėl vyriausiojo kunigo vietos. Įvykis - kuris privertė esenus apsispręsti, buvo Reisetėjo mokytojo, atskalos įkūrėjo, sankirtis su Nedoruoju Kunigu. Bandymai surišti šiuos asmenis su istoriniais asmenimis gausūs rimtų, bet mažai istoriškai pagrįstų spėjimų. Vieną ypatumą: Nedorasis Kunigas buvo iš Makabiejų. Esenai buvo įsitikinę, kad Dievas apreiškęs Teisėtam mokytojui naują ir tikrą Mozės įstatymo bei pranašų raštų aiškinimą. Anot Habakuko komentaro: „visas savo tarnų pranašų paslapty“. Per savo mokytoją esenai tapo bendrija, kuri save laikė teisėta kunigiška ir vienui viena žydijoje gavusia iš Dievo norminį Tora aiškinimą. Pastarasis davė bendrijai savitą savimonę ir elgseną. Tarp Kumrano rankraščių yra keletas Šventojo Rašto komentarų, kurie aiškiai parodo, kaip esenai jį suprato. Abejotina, ar šie komentarai priklauso Teisėtajam Mokytojui, tačiau jis tikriausiai davė pradžią Raštų aiškinimo metodui, kurį esenai naudojo. Jie skaitė Šventraštį, ypač pranašų knygas, su įsitikinimu, kad ten aprašomi įvykiai rišasi su tuo, kas vyksta jų laikais. Pavyzdžiui, pasak esenų, Izaijo eilutės „Taisykite Viešpačiui dykumoje kelią...“ buvo taikomoms jų bendrijai. Todėl jie ir iškeliauja į

Kumrano dykumą ruošti kelio ateisiančiai Dievo karalystei. Taigi jų religinė savimonė turėjo eschatologinį charakterį - šios vilties nenumaldoma jėga ir formavo jų griežtą laikyseną bei išskirtinį gyvenimo būdą, kurį jie laikė Dievo keliu jo tautai šios pertraukos metu iki galutinės Dievo karalystės pergalės.

Organizuodami savo bendrijos gyvenimą, esenai sekė pirminiu Dievo tautos pavyzdžiu. Keliuodama per dykumą, Dievo tauta laikinai sustoja dykumos pakrašty, kad pasirostų jėgimui į Pažadėtąją Žemę, Dievo dovana. Bet dabar ji neištikimųjų Sandorai rankose. Todėl Dievas įsteigs naują, kaip buvo žadėjęs per pranašus. Esenai galvojo, kad Dievas juos pašaukė į dykumą tam, kad įvestų į pažadėtą Naująją Sandorą. Savo eschatologinės vilties šviesoje, esenai dabartinį pasaulį vertino gana pesimistiškai. Tačiau apkalinti juos metafiziniu dualizmu būtų neteisinga: juos slėgė ne tik medžiaginis silpnumas ar žmogaus kūno trapumas, kiek širdies sugedimas - minties ir valios prieširkumas Dievui.

Esenai nebuvo gausūs. Juozapas Flavijus sako, kad jų būta apie 4000. Bet savo eschatologine viltimi ir apokaliptine vizija bendruomenė buvo labai svari. Jie kūrė ir kurstė laukimo nuotaiką žydų tarpe. Čia ir slepiasi svarbiausia vadinamą Negyvosios jūros radinių tiesa.

Jau galima aplankyti esenų buveinę: susirinkimų kambarį, vandens telkinius ritualiniams apsiplovimams. Dešimtyje grotų paslėpta ištisa biblioteka, turbūt tam, kad būtų apsaugota nuo romėnų barbariškumo. LRTV

Japonai prašo plytų iš raudonų Vilniaus mūrų

Birutė Vyšniauskaitė

Vilniaus miesto meras gavo laišką iš Japonijos. Parašė Maizuru miesto meras Masato Mahii. Laiške prašoma atsiųsti raudonų plytų, pažymėtų žymekliais, iš šv. Onos bažnyčios ir Gedimino pilies. Mat Maizuru yra įkurtas Raudonų plytų muziejus. Jo eksponatai surinkti iš viso pasaulio. Plytos iš Lietuvos papildytų unikalią kolekciją. Tekančios saulės šalyje šv. Onos bažnyčia vadinama raudonų plytų architektūros vizija, Gedimino pilis - pasaulio šedevru. Iš kur japonai sužinojo apie šiuos Lietuvos kultūros paminklus, miesto vadovams nežinoma - tikriausiai iš reklaminių žurnalų ar bukletų.

Miesto valdybos paminklotvarkos skyriaus specialistai jau susitarė su šv. Onos bažnyčios šeimininkais: bažnyčios rūsiuose yra palikta plytų jai restauruoti, ir kunigai mielai sutiko vieną plytą išsiųsti į tolimą šalį. Deja, Gedimino pilyje sunaudotos visos plytos, tačiau pažadėta atsargiai vieną ištraukti. Jeigu prireiks, padės ir Žemutinėje pilyje dirbantys archeologai - nepagailės vienos XV a. ir vienos dar senesnės plytų. („L.R.“)

TRUMPAI

Birželio 16 d. Vatikane įvyko knygos „Kopernikas, Galikėjus ir Bažnyčia. Kontraversijos pabaiga. Inkvizicijos dokumentai“ antrojo leidimo pristatymas. Šis studijų ir dokumentų rinkinys, liudijantis apie Koperniko ir Galilėjaus sistemos priėmimą katalikų Bažnyčioje pirmą kartą buvo paskelbtas 1992 metais. Bet tuoj po knygos pasirodymo mokslininkai nurodė daug netikslumų ir klaidų. Dabar knyga išleidžiama antrą kartą.

1979 metais popiežius Jonas Paulius II, kalbėdamas Popiežinėje mokslų akademijoje pripažino, kad Galileo Galilėjui teko nukentėti nuo Bažnyčios veikėjų ir jos struktūrų. Tokiu būdu prasidėjo vadinamasis Galilėjaus bylos peržiūrėjimas. Buvo įsteigta kardinolo Poupard vadovaujama popiežinė komisija, buvo publikuoti Galilėjaus bylos Inkvizicijoje dokumentai bei dokumentai, liečiantys vėlesnį Koperniko sistemos likimą Bažnyčios mokyje iki 1820 metų, kada Inkvizicija leido spausdinti kopernikinę astronomijos vadovėlį. Galilėjus buvo pasmeiktas ne už jo mokslinius teiginius kaip tokius, bet už tai, kad siūlė naujai, nepažodžiui skaityti ir aiškinti Šventojo rašto pasakojimą apie pasaulio sutvėrimą bei už tai, kad jo propaguojama atominė medžiagos teorija jo oponentų nuomone prieštaravo tuo metu vyravusiai supratimui apie elementų perkeitimą Eucharistijoje.

1979 metų popiežiaus Jono Pauliaus II pasisakymas pradėjo naują erą bažnyčios istorijos vertinime. Pirmą kartą Bažnyčia, hierarchijos asmenyje, pripažino praeityje peržengusi savo kompetencijos ribas. Panašaus tipo kritinė linija, kuri kyla iš nuoširdžios ir gilios atgailos dvasios, tęsiasi per visą Jono Pauliaus II pontifikatą. Užtenka paminėti popiežiaus pasiskymus apie kolonizaciją, vergų prekybą, religinius karus, antisemitizmą.

Maskvos patriarchas Aleksijus II šiomis dienomis pareiškė, jog Rusijos Stačiatikių Bažnyčia į savo šventųjų sąrašą įtrauks šventąjį Adalbertą, antrąjį Prahos vyskupą, mirusį kankinio mirtimi 997 metais. Apie tai pranešė Europinės Rusijos apaštalinis administratorius arkivyskupas Kondrusiewicz. Šventasis Adalbertas buvo kilęs iš Bohemijos didikų giminės. Jis taip pat buvo vienas iš pirmųjų prie Baltijos gyvenusių tautų krikštytojų. Kankinio mirtimi mirė Prūsijoje. Stačiatikių Bažnyčios ketinimas įtraukti Adalbertą į savo šventųjų kanoną atrodė pagrįstas ir realus, nes 997 metais Bažnyčia dar nebuvo pasidalinusi.

Brangiausi miestai: pirmauja Tokijas, o Maskva - trečioje vietoje. Tokijas ir Osaka tebėra miestai, kuriuose aukščiausias pragyvenimo lygis. Maskva, kuri praėjusiais metais užėmė penktąją vietą, šiuo metu pasislunko į trečiąją. Tai tyrimo, kurį atliko Zenevos konsultacinė firma „Corporate Resources Group“, rezultatai.

Keturtoje vietoje Buenos Airės, toliau Honkongas, Taibėjus, Ciferichas, Zeneva, Seulas, Sankt Peterburgas, Lagosas, Oslas, Kijevas, Kopenhaga, Viena, Paryžius. Pačios pigiausios sostinės - Hararė (Zimbabvė) ir Delis.

TEVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorė dr. Aurelija Sadauskienė. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$35. Kituose kraštuose \$40. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisyti savo nuožiūra.

Published by E. Sidlauskas
22 Stradbroke Dve.,
St. Albans. 3021
President of the Lithuanian
Catholic Federation

Politika ir jos pokštai

Išvakarėse savo kelionės į Rygą, prez. J. Clintonas padarė drąsų ir aiškų įspėjimą Maskvai, kad ji turi atitrukinti savo kariuomenę iš Latvijos ir Estijos iki rugpjūčio pabaigos ir kad S. Amerika nepripažins jokių Rusijos įtakų sferų ambicijų. Pabaltiečiai, ypač latviai, per anksti apsidžiaugė. Clintono kalbos Rygoje tonas pasikeitė, kai Amerikos prezidentas „patarė“ latviams duoti pilietybę čia atvežtiems rusams ir jų vaikams. Žmonės sutiko šią kalbą dalį mirties tyla, išskyrus vieną JAV ambasados tarnautoją, kuri nedrąsiai paplojo savo vyriausiam viršininkui.

Buvo tikimasi, kad Napoleje Clintonas perspės Jelciną dėl Maskvos užmačių Pabaltijį, bet pamatęs piktai urzgiančią rusišką mešką, JAV prezidentas, atrodo, paliko savo pažadus pabaltiečiam kitai progai.

Iš vis Vašingtono užsienio

Rašo dr. Jonas Kunca

politika pasidarė silpna ir nepastovi. Dažnai pradedama grasinti kuriam nors silpnučiam priešiui beveik ultimatumais. Kai nykštukas neišsigąsta ir nenusileidžia, kai ateina momentas jėga priversti jį paklusti, Vašingtono vadai išsigandę ieško pasiteisinimo dėl savo neryžto. Taip atsitiko su Haiti sala, S. Korėja, Kinijos ir Japonijos geriaur neminėti.

Napolio susitikime 7-nios turtingosios šalys nenutarė padėti išlaikyti krentančio dolerio kurso, duodamos Vašingtonui suprasti, jog čia yra jo pareiga susitvarkyti savo finansus. Politikoj geriau mažiau kalbėti, pažadinėti ir daugiau realizuoti. Tokiam politikui žmonės tiki. Tiki ir jo vadovaujamam kraštui.

Politinės laikysenos nepastovumas nedaro gero nei garbės S. Amerikai, bet jos

nepražudys. Žmonės išrinko naują partiją, naują vadą, kad atitaisyti klaidą. Kitaip yra mažutė mūsų valstybė, ką tik atsikuriančioj. Klaidų atitaisymai negali būti nutęsti iki sekančių rinkimų, nes padėtis to nelaidžia. Visa Lietuva, tai didžiulė krūva neišspręstų klausimų. Kaip tik valdžios papuolė į mėgstančių kalbėti, bet nesugebančių realizuoti rankas. Net pats Prezidentas išėjo į spaudą su savo ar jo bendradarbių paruotu straipsniu, kuriame aiškina piliiečiam, jog valdžia jų rūpesčių nėra pamiršus. Žmonės norėtų tokio atsakymo: kaip ir kada Prezidentas galvoja išspręsti tas jų problemas? Deja, apie tai straipsnyje nieko. Paprastai neutralūs ar net kiek palankūs „L.R.“ redaktoriai šį kartą išsitarė, kad toki straipsnį geriau buvo archyvuoti pačioj Prezidentūroj. Tai tik mažas pavyzdėlis, parodąs mūsų politikų naivumą. Lietuvai

nepadės pareigūnų rūpesčiai, bet jų sąžiningas darbas, kurio reikia ieškoti su žiebtuvėliu.

Užsienio lietuviai, nuvažiuavę į dainų šventę ir pamatę Lietuvos realiją, pradėjo kalbėti apie viešo protesto įteikimą vyriausybei. Tik Prancūzijos lietuvių bendruomenės atstovas, Ričardas Bačkis, pagarsėjęs išviliotais doleriais iš Pagalbos Lietuvai Fondo, užprotestavo. Greit paaikėjo ir kodėl: Prezidentas jį paskyrė tą dieną Lietuvos ambasadorium Prancūzijoje. Kaip gali Prezidentas skirti į tokią aukštą diplomatinę vietą panašų asmenį? Gal nežinojo? Žinot, žinojo. Reiškia į valdžią yra verbuojami nešvarios reputacijos asmenys.

Norėtusi pagirti ką nors iš Lietuvos vadų. Tik ką ir už ką? Gal šį kartą verti pagyrimo opozicionieriai. Kai pasirodė, jog jų referendumo iniciatyva ko gero gali nepaiešti, jie pamažu traukiasi į šalį nuo to nevykusio referendumo klausimo.

Dėl to valdžiai nėra ko džiaugtis trypsenant vietoje. Delsėme 4 metus. Mūsų šalis daugiau delsti negali, nes neturi iš ko.

Valdžia ir opozicija, atrodo, nesupranta šito fakto. Biečia pačiai tautai pareikalauti, kad valdžia pradėtų rimtai valdyti vietoj trypsenti toj pat vietoj ir raminti žmones tokiom nesąmonėm, kaip kad „mes suprantame Jūsų rūpesčius“.

Didelėm valstybėm jų vadų žioplums padaro daug nuostolių, bet mažesnėm jis gali būti stačiai fatališkas.

prezidentui Clintonui teko aiškintis, kodėl prieš atvykdamas į Rygą jis kalbėjosi su Rusijos prezidentu. Paklaustas, kokia būtų JAV pozicija, jei Baltijos kraštus išstiktų blogiausia dalia, Clintonas atsakė, kad neturėtume galvoti apie tokią būseną apskritai. JAV prezidentas išvengė tiesaus atsakymo į klausimą dėl Rusijos armijos išvedimo siejimo su rusakalbių gyvenimo sąlygomis Latvijoje ir Estijoje.

Kai prezidentai buvo jau beiseiną iš spaudos konferencijos, CNN korespondentas paklausė Estijos prezidento, ar jis po susitikimo su Clintonu yra tikras, kad Rusijos armija paliks šalį iki rugpjūčio 31. Meris diplomatiškai atsakė, jog rugpjūčio 31 galėtų tapti II pasaulinio karo pabaiga. Europa, anot prezidento, tą dieną įeitų į kitą, atvirą sistemą. Po spaudos konferencijos pasirašytos trijų Baltijos valstybių ir JAV sutartys dėl mokslo ir technologijos. Pasirašė Baltijos šalių URM vadovai ir JAV valstybės sekretorius. Tuo metu JAV prezidentas išsėjos. Paskui Clintonas nuvyko į Rygos biržą. Ten susitiko su Latvijos politikais ir verslininkais. Iš neoficialių šaltinių sužinota, kad iš svečių, turėjusių dalyvauti šiame susitikime, sąrašo buvo išbrauktas ministro be portfelio Edvino Inkerso pavardė. Po šio susitikimo Clintonas, nuvyko prie Laisvės paminklo. Kartu su kitais prezidentais padėjo gėlių, Latvijos ir JAV prezidentai pasakė kalbas. Pasibaigus oficialiai ceremonijai Clintonas su žmona bendravo su aikštėje esančiais Rygos gyventojais.

Apie 16.35 Clintonas išvyko į aerouostą. Po dvidešimties minučių ten atsiveikino su Baltijos šalių prezidentais. 17 val. JAV prezidento lėktuvas pakilo į orą ir pasuko į Lenkiją. (L.A.)

VILTIES VIZITAS

Liepos 6 d. kelios minutės po 10 valandos Rygos tarptautiniame aerouoste nusileido specialus „Air Force 1“ lėktuvas ir iš jo išlipo JAV prezidentas Billas Clintonas su žmona Hillary Rodham Clinton bei dukra Chelsea. 42-asis Jungtinių amerikų Valstijų prezidentas tapo pirmuoju, aplankiusiu Latviją ir Baltijos kraštuose susitikusiu su trim Baltijos valstybių prezidentais.

Pagal numatytą planą, susitikimo ceremonija aerouoste truko 15 minučių. JAV prezidentas, lydimas Latvijos prezidento Gunčio Ulmanio, apėjo Latvijos garbės sargybą. Vėliau sustoję po JAV ir Latvijos vėliavomis prezidentai išklaušė šalių himnus. Po to prie prezidentų prisijungė JAV ir Latvijos pirmosios ledi.

Prezidentas Ulmani supažindino Billą ir Hillary Clintonus su Baltijos valstybių delegacijomis - iš pradžių Latvijos, vėliau Estijos, galiausiai - Lietuvos. Mūsų šalies oficiali delegacija - prezidentas Algirdas Brazauskas, užsienio reikalų ministras Povilas Gylys, prezidento patarėjas užsienio politikai Justas Paleckis, prezidento kanceliarijos vadovas Andrius Meškauskas, Lietuvos nepaprastieji ir įgaliotieji ambasadoriai JAV ir Latvijoje Alfonsas Eidintas bei Algirdas Zvirėnas, prezidento atstovas spaudai Nerijus Maliukevičius stovėjo šalia JAV delegacijos, kuriai vadovavo JAV valstybės sekretorius Warrenas Christoopheris (atvykęs atskirai pusvalandžiu anksčiau nei prezidentai).

Pasak Lietuvos prezidento atstovo spaudai, laukdami JAV prezidento, Christoopheris ir Brazauskas draugiškai šnekučiavosi, trumpai aptarė būsimų pokalbių temas. Pro prezidentą Brazauską einanti ponija Hillary trumpai stabtelėjo, pasikalbėjo su Lietuvos vadovu. Be kita ko, ji pasakė, kad organizaciniame štabe, dirba ir viena lietuvė, kurios tėvai iki okupacijos gyveno Vilniuje.

Apie 10 val. 35 min. prezidento ir jį lydintių delegacijų mašinų kortežas paliko aerouostą ir nuvažiavo į Rygos pilį.

Po 10 min. mašinų kortežas privažiavo prie Rygos pilies. Iš

Remigijus Bielinskas

pradžių JAV Billas Clintonas Ambasadorių kambaryje susitiko su Latvijos ministru pirmininku bei kitais aukštais šalies pareigūnais. Apie 11.15 JAV prezidentas ir Latvijos premjeras pasirašė dvišalę sutartį dėl prekybos santykių ir intelektualinės nuosavybės apsaugos. Ši sutartis leis išvengti dvigubo apmokestinimo, suteiks pagrindo šalių prekybos ir ekonomikos ryšiams plėtoti. Latviją ši sutartis įpareigojo parengti įstatymus, kurie atitiktų tarptautinius standartus, apsaugotų JAV ir Latvijos audio bei videoprodukcijos gamintojų nuosavybę. JAV taip pat pažadėjo Latvijai iš JAV ir Baltijos verslo fondo skirti 15 mln. JAV dolerių.

Apie 11.30 Rygos pilies Baltajame kambaryje prezidentas Clintonas susitiko su trijų Baltijos valstybių prezidentais. Prie balta staltiese apdengto keturkampio stalo susėdo prezidentai ir po du delegacijos narius. JAV prezidentas Billas Clintonas sėdėjo prieš Latvijos delegaciją. Lietuviai sėdėjo JAV prezidentui iš dešinės, estai iš kairės. Lietuvos delegacija prie derybų stalo: centre prezidentas Brazauskas, iš dešinės URM vadovas, iš kairės patarėjas Paleckis. Už jų sėdėjo vertėja Raimonda Murmokaitė, ambasadorius Eidintas bei prezidento kanceliarijos vadovas Meškauskas.

Oficialūs pokalbiai truko apie 1 val. 45 min. Jų metu visų pirma aptarta Baltijos valstybių saugumas, Karaliaučiaus demilitarizavimas, Rusijos armijos išvedimas iš Latvijos ir Estijos iki rugpjūčio 31, Baltijos valstybių dalyvavimas programoje „Partnerystė taikos labui“ bei galimo įstojimo į NATO, JAV investicijų į Baltijos valstybių ekonomiką, gamtos apsaugą ir kitos problemos. Lietuvos prezidentas kalbėjo apie Lietuvos ir Baltijos valstybių saugumo ir ekonomikos, ypač energetikos problemas.

Pasak ministro Gylio, JAV prezidentas pritarė Lietuvos prezidento pareikštoms mintims apie Lietuvos saugmo problemas,

vieningos Europos be blokų ir įtakų sferų sukūrimą.

JAV prezidentas pasisakė už besąlygišką Rusijos kariuomenės išvedimą iš Latvijos ir Estijos. Armijos išvedimas nėra siejamas su jokiais kitais susitarimais. Gylys sakė, jog specialiai aptarta Karaliaučiaus srities problema. JAV prezidentas pritarė Lietuvos vadovo nuomonei, kad sritis turi teisę gyvuoti, o Lietuva, pasak ministro, pasiryžusi pagal visus tarptautinius teisės principus tai garantuoti, bet tai neturėtų tapti politinio spaudimo vieta. Kalbant apie NATO, JAV prezidentas teigė, kad NATO šiuo metu kinta ir yra realios prielaidos šiai organizacijai tapti kokybiškai nauju dariniu su naujom funkcijom.

Pasak ambasadoriaus Eidinto, prezidentas Brazauskas JAV prezidentui kalbėjo apie saugumo problemas apskritai, ypač išskyrė santykius su Rusija, paminėjo pasirašytus, bet nevykdomus susitarimus su Rusija dėl palankiausio prekybos režimo, tranzito problema. Brazauskas Clintonui sakė, kad Lietuva negali suteikti Rusijai laisvo tranzito. Anot ambasadoriaus, buvo ypač išskirta ekonomikos, o tiksliau - energetikos problema. Prezidentas Clintonas labai domėjosi terminalo statyba, pažadėjo nuodugnai įsigilinti į šią problemą ir padėti konkrečiai ją išspręsti. Pokalbis buvęs nuoširdus ir gyvas. Eidintas teigė, kad Clintonas buvo gerai pasiruošęs, todėl diskusija plėtojosi, buvo gilnamasi į problemas. Kaip žinoma, prieš vizitą prezidentas Clintonas užsienio žurnalistams yra sakęs: „Aš užaugau mažame Arkanzaso valstijos miestelyje, kuriame gyvena daug lietuvių, tad esu jau sonokai susipažinęs su Baltijos tautų problemomis“.

Apie 13.30 val. dėl techninių nesklandumų pavėlavę kelias minutes, Baltijos šalių ir JAV prezidentai atėjo į spaudos konferenciją. Nors buvo planuota žurnalistams leisti tik 4 klausimus, jų buvo daugiau, ir į beveik visus atsakinėjo JAV prezidentas. Iš pradžių trumpus pranešimus perskaitė prezidentas Ulmanis (visų Baltijos šalių prezidentų vardu), po jo Clintonas.

Atsakinėjant į klausimus

Milijonas lietuvių užsienio šalyse viliasi, kad Lietuva laikys juos savo vaikais

Pirmą kartą Lietuvoje buvo surengtas Pasaulio lietuvių bendruomenės kraštų atstovų suvažiavimas

Pirmą kartą Nepriklausomybę atkūrusioje Lietuvoje surengtas viso pasaulio - Rytų ir Vakarų - išeivijai atstovaujantis Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) ir valstybinės valdžios instancijų dialogas. Tris dienas Anykščiūose vykęs PLB kraštų atstovų suvažiavimas leido ne tik užmegsti ryšius tarp skirtinguose kraštuose gyvenančių lietuvių, bet ir sugretinti jų poreikius, vilis, siejamas su šiandieninės Lietuvos valdžios politika.

Kaip pažymėjo savo pasisakymuose kraštų bendruomenių pirmininkai, už Lietuvos ribų gyvenantys tautiečiai sąlyginai skirstytini į tris grupes: „išeivija“, „Išvežija“ ir „išlikija“. Kiekvienos šalies lietuvių bendruomenė linkusi priskirti save vienai iš šių grupių, tad ir situacija, ir veiklos galimybės, ir požiūris į Lietuvos Respubliką apskritai yra trejopas.

JAV, Didžiosios Britanijos, Prancūzijos, Belgijos, Vokietijos lietuvių bendruomenių vadovai Regina Narušienė, Jaras Alkis, Ričardas Bačkis, Stasė Baltus, Arminas Lipšys suvažiavime konstatavo, kad lietuvių šiuose kraštuose mažėja, juos vis stipriau veikia nutautėjimo procesas. Ir tik bendra kultūrinė veikla, švietimo įstaigos, vienijantis bažnytinių parapijų vaidmuo dar padeda išlaikyti lietuvių tarp Vakarų išeivijos. Šių kraštų, taip pat Australijos lietuvių atstovas Vytautas Patupas pažymėjo, jog gyvybinių jėgų antplūdį lietuviškoms salelėms pastaraisiais metais buvo suteikusi Lietuvos valstybingumo atkūrimo veikla, materialinė, politinė ir moralinė parama Lietuvai. Tačiau dabar, anot S. Baltus, „mes turim laisvą Lietuvos valstybę, bet nebeturim prasmės būti lietuviams“. Daugiausia vilčių Vakarų išeivija sieja su jaunimo tautiška veikla, kuri pagyvėjo, kai visame pasaulyje buvo susidomėta Lietuvos vardu.

Rytų „išvežija“, kaip ją pavadino Sibiro lietuvių sąjungos bendrapirmininkis Vilius Bernatonis, įsivaizduojant vienintelį lietuvių tautiško išsaugojimo būdą: grįžimą į Lietuvą. Tačiau tiek jis, tiek ir Altajaus krašto lietuvių bendruomenės pirmininkas Bronius Virbickas penktaisiais Lietuvos Nepriklausomybės metais jau įsitikinę, jog nei dešiniųjų, nei kairiųjų valdžia nesima politinių ir ekonominių sprendimų, kurie sudarytų sąlygas lietuviams, dar išsaugojusiems tautiškumą, vėl tapti Lietuvos gyventojais. Rytų šalių lietuvių atstovai ypač akcentavo ryšio su Lietuva, kelionės į „savo valstybę“, kaip, buvo nuolat primenama, sunkumus, dėl kurių, pasak B. Virbicko, esą nepatogu net pažįstamiems rusams prasitarti.

Daugiausia vilčių su Lietuvos Respublikos Seimo ir Vyriausybės politika sieja lietuviai, gyvenantys artimiausiose užsienio kraštuose, etninėse lietuvių žemėse: Baltarusijos, Lenkijos, Rusijos, Kaliningrado srities „išlikija“. Skirtingai nei Vakarų išeivija, Lenkijos lietuviai, pasak jų

Tautvydas Kontrimavičius

bendruomenės pirmininko Sigitos Paransevičiaus, nereikalaus Lietuvos pilietybės, neiškos teisių į Lietuvą likusių turta, suprasdami, kad tai sudarytų klėblumų Lietuvos ir Lenkijos santykiams. Baltarusijos lietuviai, kaip teigė jų bendruomenės pirmininkė Virginija Tarnauskaitė, tikisi paramos ne tiek iš Lietuvos valstybės, kiek iš kitų kraštų lietuvių, kurie galėtų padėti jiems gauti kreditų, technologijų savarankiškam nuostats ir Baltarusijoje organizuoti. Etninėse žemėse išlikę lietuviai, kurių mažėja, laukia ir moralinės paramos, Lietuvos valstybės pritarimo ir palaikymo jų tautiškai veiklai.

Suvažiavimo posėdžių išvados buvo apibendrintos, rengiant suvažiavimo nuostatas ir rezoliuciją. PLB kraštų atstovai konstatavo, kad ši organizacija, išskirtinai atstovaujanti visai lietuvių tautos daliai, gyvenančiai už valstybės ribų, ir ateityje išliks nepolitinė, pagrindinį dėmesį skirs tautos saviraiškai, tradicijoms.

Pagrindinis suvažiavimo prašymas Lietuvos Respublikos Seimui ir Vyriausybei - pripažinti visų lietuvių teisę į Lietuvos pilietybę, įstatymais laiduoti nuosavybės atstatymą, remti lietuvių grįžimą iš visų be išimties

kraštų į Lietuvą. Pradedančiam savo veiklą Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamentui prie Lietuvos Vyriausybės rekomenduota parengti užsienio lietuvių rėmimo programą. Atskira nutartimi suvažiavimas kreipėsi į Kaliningrado (Karaliaučiaus) srities administraciją, prašydamas išsaugoti Herkaus Mano paminklą Meždurečje. Kreipimesi į Lietuvos vyskupų konferenciją Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovai prašė skirti kunigus katalikiškoms lietuvių parapijoms Brazilijoje, Latvijoje, Ukrainoje ir kitose šalyse, kur kol kas dar yra galimybė išsaugoti lietuvių per religinę veiklą.

Vakarais suvažiavimo delegatai ir svečiai dalyvaudavo kultūrinėje programoje: jiems koncertavo ansamblis „Lietuva“, į Pasaulio lietuvių dainų šventę išvykstantys anykštėnai saviveiklininkai. Sekmadienio vakare, jau sukaklėjus malda, už sėkmingą suvažiavimo darbą, Niūronių etnografinėje aukštaitiškoje sodyboje pasaulio lietuvių žiūrėjo Anykščių dramos mėgėjų spektaklį - B. Zabelos „Tikroji motina“, vyko gegužinė.

Liepos 4 d. Pasaulio lietuvių bendruomenės suvažiavimo atstovus priėmė Lietuvos Prezidentas A. Brazauskas. „LR.“

Jau pardavinėjama šalies nepriklausomybė?

Spaudos konferencijoje Seime opozicijos lyderis V. Landsbergis kritiškai įvertino derybų su Rusija delegacijos vadovo V. Bulovo pareiškimą, kad karinio tranzito per Lietuvą sutartis su Rusija bus pasirašyta. Tai, V. Landsbergis nuomone, įteisintų Rusijos armijos buvimą Lietuvoje - tai būtų judanti Rusijos karinė bazė.

Opozicijos lyderis sakė, kad jo neįtikiną V. Bulovo išsakytą argumentai, neva vienkartiniai leidimai važiuoti per Lietuvą kariniams Rusijos sąstatams neduoda ekonominės naudos, ir retoriškai klausė, ar šalies saugumas jau tapo biznio objektu. Prelegento nuomone, tik dabar paaiškėjo, kodėl reikėjo keisti ankstesnę derybų su Rusija delegaciją - tai buvo kapituliacijos pradžia. „Kai jie neturės ko pardavinėti - pardavinės nepriklausomybę“, - sakė V. Landsbergis.

Buvo išplatintas buvusios valstybinės derybų su Rusija delegacijos narių pareiškimas dėl Rusijos karinio tranzito įteisinimo. „Esame įsitikinę, kad karinio tranzito įteisinimo reikalavimas, derinamas su prekybos sutarties nevykdymu, yra ne kas kita, kaip neleistas politinis spaudimas Lietuvai, su kuriuo jokia būdu negalima sutikti“, - sakoma pareiškime.

„Lietuvos ryto“ inf.

Kinija tikisi, kad jos santykiai su Lietuva gali tapti didelių ir mažų valstybių lygiateisiško bendradarbiavimo pavyzdžiu

Liepos 1 d. Kinijos Liaudies Respublikos Valstybės tarybos premjero pavaduotojas ir užsienio reikalų ministras Qian Qichenis antrąją oficialaus vizito Lietuvoje dieną susitiko su Ministru Pirmininku Adolfu Šleževičiumi.

Susitikime buvo aptarta abiejų valstybių ekonominė padėtis bei savitarpio prekyba. Prekybos ministerijos duomenimis, šiuo metu pirmąjį pusmetį tarpusavio prekybos apimtis siekė 8 mln. JAV dolerių. Į šią sumą neįeina „komercinio turizmo“ apyvarta.

Qian Qichenis teigiamai įvertino Lietuvos ekonomikos raidą. Jis teigė, kad Kinija yra palankiai nusiteikusi bendradarbiauti su Europos valstybėmis, stebi, kaip vyksta Lietuvos derybos su Rusija.

Qian Qichenis sakė, kad jų šalis yra suinteresuota plėsti ryšius su Lietuva, nes pastaroji turi gerą geografinę padėtį. Susitikime buvo aptarta, kokios yra Kinijos prekių tranzito į Europą per Klaipėdos uostą ir Zoknių aerouostą šiauriniuose galimybės.

Svečio pokalbio su užsienio reikalų ministru Povilu Gyliu bei jo pavaduotojais metu taip pat buvo pasikeista informacija apie šalių politinę, ekonominę padėtį, bendradarbiavimą bei kitas specifines problemas. Susitikime buvo aptarta Kinijos ir Lietuvos pozicija dėl bendradarbiavimo nelegalios migracijos ir narkotikų tranzito per Baltijos valstybes

sirtyje.

Kalbėta apie Kinijos teritorinį vientisumą Taivano ir Tibeto atžvilgiu. P.Gylys išreiškė oficialių šalių vadovų požiūrį, pritarantį teritoriniam Kinijos vientisumui. Pokalbio dalyviai diskutavo apie Kinijos poziciją Baltijos valstybių atžvilgiu - svečias pabrėžė, kad Baltijos valstybės yra Europos dalis, ir pareiškė viltį, kad bendradarbiavimas su jomis stiprės.

Qian Qichenis pritarė P.Gylio pasiūlymui pasirašyti dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartį, šalia kitos - investicijų apsaugos sutarties. Susitikime taip pat buvo kalbėta apie vizų ir pastato Kinijos ambasada Vilniuje skyrimo problemas.

Ministras pirmininkas ir užsienio reikalų ministras susitikimų metu buvo oficialiai pakviesti aplankyti Kiniją.

Po to aukštą Kinijos svečių priėmė Prezidentas Algirdas Brazauskas. Qian Qichenis perdavė A. Brazauskui KLR pirmininko Jiang Zemino sveikinimus. Ministras pabrėžė, jog pernai lapkričio mėnesį įvykęs A. Brazauskos vizitas į Kiniją bei jo metu pasirašyta politinė sutartis sudarė geras prielaidas šalių bendradarbiavimui, ypač ekonomikos srityje. Jis sakė tikįs, jog ir šis vizitas padės tęsti pradėtą darbą.

Svečias sakė, jog Kinijoje atidžiai sekama Lietuvoje vykstanti

ekonominė reforma, daugelio jo šalies ekspertų nuomone, pastebimas ryškus ekonomikos stabilizavimasis.

Prezidentas pabrėžė, kad Lietuvoje labai vertinama tai, jog Kinija - didžioji valstybė ir Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos narė - savo politikoje laikosi visų pasaulio valstybių lygiateisiškumo principo.

A. Brazauskas taip pat pritarė tolesniam Lietuvos ir Kinijos santykių plėtojimui, ypač ekonomikoje. Prezidentas pranešė, jog numatoma Pekine įsteigti Lietuvos Respublikos ambasada. Pokalbyje aptarti šalių santykiai su Rusija. A. Brazauskas pasakė, kad Lietuva siekia jų sureguliuoti lygiateisiškumo pagrindais. Tam, pasak Prezidento, yra visos galimybės.

Visur, kur tik atvykdavo Kinijos svečias, - prie Seimo, Vyriausybės, Svečių namų Latvių gatvėje - jį pasitikdavo pėkėtuotojų būrelis - Tibeto rėmimo grupės ir visuomeninės organizacijos „Amnesty International“ atstovai. Jie laikė plakatus, reikalaujančius išlaisvinti Tibetą iš Kinijos valdžios ir laikytis žmogaus teisių šioje šalyje.

Dar prieš Qian Qichenio vizitą 35 Seimo narių Tibeto rėmimo grupė išplatino pareiškimą, kuriuo paragino Prezidentą ir premjerą priminti Kinijos svečiui JTO rezoliucijų reikalavimus Tibeto klausimu - sustabdyti čia vykdomą (Nukelta į 8-tą psl.)

Jeį estai galėtų atsukti laikrodžius atgal, padarytų tą patį

„Estijos kroną lydi sėkmė“. Estijos nacionalinio banko pirmininkui Siimui Kallasui nekyla jokių abejonių: „Jeį galėtume atsukti laikrodžius atgal, mes dar kartą padarytume tą patį“. Prieš dvejus metus nedidelė Estija (1.6 milijono gyventojų, plotas- 45 tūkstančiai kvadratinų kilometrų) pirmoji iš buvusių Sovietų Sąjungos respublikų paliko rublio zoną. Latvija ir Lietuva pasekė jos pavyzdžiu po metų. Visos trys valstybės pasuko ryžtingos valiutos politikos link. Estija susiejo savo kroną su vokiečių marke ir atsisakė bet kokios politikos įtakos keitimo kursui. Žingsnis, dėl kurio dar 1991 metais perspėjo paskutinis Sovietų Sąjungos vadovas Michailas Gorbačiovas - Baltijos šalys, glaudžiai susijusios su sovietų ekonomika, žlugs - buvo sėkmingas. Estija jau praėjusiais metais pasikeitė. Stabilizavus nedarbą iki 2 proc., bendrasis šalies produktas padidėjo 3 procentais.

Suomija svarbesnė negu Rusija

„Suomija paveržė iš Rusijos svarbiausią Estijos prekybos partnerio vietą“, - konstatavo Talino prekybos departamento skyriaus vedėjas Andreasas Tintas.

Išpirktos vietos keltuose ir lėktuvuose per Suomijos įlanką, kuri jungia Helsinkį ir Taliną - tai naujos Skandinavijos ir Baltijos

Bruno Kaufmannas

ašies pavyzdys. Jeį kitų buvusių sovietų respublikų gyventojams trys Baltijos valstybės tapo sunkiai prieinamos, Vakarų turistams Estija, Latvija ir Lietuva - atviros. A. Tintas pabrėžė, kad ypač aktyvūs skandinavai. Sveicarija Baltijos valstybėse išdrįso žengti tik labai mažą žingsnį.

Kas gyvena geriau

Įvedusios nacionalines valiutas, trys Baltijos valstybės vystosi finansiniu atžvilgiu patrauklių šalių kryptimi. Per trumpą laiką buvo atidaryta daug bankų ir finansinių institucijų. Kartu su gamyba svarbią vietą užima tekstilės ir popieriaus gaminių pardavimas. Šių šalių pramonė sutelkta sostinių tirštai gyvenamuose pramoniniuose rajonuose. Ypač plečiasi paslaugų sfera. Provincijoje, privatizuojant buvusias sovietines didžiąsias įmones, atsiranda didelių kliūčių.

Į šias valstybes įplaukiantys pinigai paskirstomi gyventojams netolygiai. „Šiandien 80 procentų žmonių gyvena finansiškai blogiau negu sovietų laikais, 15 procentų uždirba daugiau, - aiškina A. Tintas ir priduria - Iš tikrųjų laimi likusieji 5 proc. gyventojų, kurie „daro“ didelius pinigus ir dažnai greitai.“

Nemėgstama vyriausybės reformų politika

Dideli pinigai, kuriuos Baltijos valstybių gyventojai gali greitai uždirbti, atspindi Talino, Rygos ir Vilniaus gatvėse: valiutos keityklos, prabangios parduotuvės ir restoranai pakeitė miestų išvaizdą. Viešnamiai ir kazino - senamiesčiuose. Socialinis skurdas matomas ir jaučiamas visur. Valstybinių įmonių, kurių produkcija, ko gero, neturės paklausos ateityje, darbininkai dažniausiai gauna menką mėnesinį atlyginimą.

Estijoje pirmiausia atsisakyta remti vyriausybės reformas; pasak Emoro nuomonių tyrimo instituto surengtos apklausos, visos vyriausybės koalicinės partijos per kitų metų rinkimus tikriausiai nesurinks privalomų 5 procentų balsų.

Latvijos, kur pramonės liberalizavimas žengia drauge su ji remiančia Valstiečių sąjunga, vyriausybės reformoms pritariama labiau. Šiuo metu palankiausiai savo vyriausybės atžvilgiu nusiteikę lietuviai; ten valdžioje nuo praėjusių metų ekskomunistų partija. Visoms Baltijos valstybėms būdinga viena: iš reformų turi naudą tik nedidelė smulkų verslininkų grupė ir finansininkai.

„Tages Anzeiger“ (Sveicarija)

Lietuvos karių dalyvavimas taikos palaikymo operacijose: ministras kalba apie politiką, Seimo nariai - apie karstus

„Lietuvos kariuomenės padaliniai gali dalyvauti tarptautinėse operacijose tik vykdydami Lietuvos Respublikos tarptautinius įsipareigojimus“, - teigiama pirmajame įstatymo „Dėl Lietuvos kariuomenės dalyvavimo tarptautinėse operacijose“ projekto straipsnyje.

Šį projektą Seime pateikęs krašto apsaugos ministras L. Linkevičius pažymėjo, jog, Lietuvai tapus JTO nare bei vienai pirmųjų pasirašius NATO pasiūlytą „Partnerystė vardan taikos“ programą, tapo labai svarbu plačiau dalyvauti tarptautinėse taikos palaikymo akcijose.

„Tokio mūsų žingsnio reikšmės ir prasmės nėra diskutuojamos, toks įstatymas reikalingas, ir jis turi atsirasti“, - sakė krašto apsaugos ministras.

Tačiau tokiai L. Linkevičiaus nuomonei pritarė ne visi Seimo nariai. LDDP frakcijos narys A. Albertynas, pavyzdžiui, teigė, jog ministras, siūlydamas minėtą įstatymo projektą, viršijo savo įgaliojimus, ir abejojo, ar Lietuvai reikia skubėti į struktūras, „kurių protėviai norėjo užkariauti Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę“.

Priimtintiausia Lietuvai, Seimo nario nuomone, būtų neutraliteto politika, o dalyvavimo tarptautinėse karinėse operacijose klausimas turėtų būti sprendžiamas referendume.

Artūras Račas

Socialdemokratų frakcijos atstovas V. Plečkaitis, pažymėjęs, jog, jo nuomone, įstatymo pateikimo procedūra yra supaprastinta ir per daug skubinama, retoriškai klausė: „Gal mūsų kariai žūti nenori?“

Kolegą palaikė LDDP frakcijos atstovas M. Stakvilevičius, kuris domėjosi, „kokiuose karstuose grįš Lietuvos žmonės, ir ar jiems jau padaryti užsakymai“.

Atsakydamas į šiuos, taip pat daugelį kitų Seimo narių klausimų, krašto apsaugos ministras paaiškino, kad kol kas kalbama ne apie taikos įvedimo, o taikos palaikymo operacijas, kurios nėra tiesiogiai susijusios su karo veiksmais.

Pasak krašto apsaugos ministro, Danijos patirtis rodo, kad tokio pobūdžio operacijose aukų būna ne daugiau nei tarnaujant Lietuvos kariuomenėje.

Opozicijos atstovai pateikė dar vieną šalies gelbėjimo planą

Seimo rūmuose surengtoje spaudos konferencijoje Tėvynės sąjungos valdybos pirmininkas G. Vagnorius pristatė Tėvynės sąjungos valdybos kreipimąsi į Lietuvos Prezidentą ir Vyriausybę dėl neatidėliotinių veiksmų plano, siekiant išvengti katastrofinių padarinių šalies ūkyje.

Kreipimesi teigiama, jog per

Jis taip pat informavo, kad vienos taikos palaikymo kuopos parengimas ir išlaikymas Lietuvai per metus kainuotų apie 5 mln. JAV dolerių.

Ministras pažymėjo, kad be pagalbos iš šalies išsiversti būtų labai sunku, tačiau, kita vertus, jo žodžiais tariant, „norėdami įsijungti į bendrą saugumo sistemą, turime ateiti ne pliki“.

Balsavimo metu įstatymo projektui pritarė 63 Seimo nariai, prieš balsavo 10. Dauguma Seimo narių vėliau pasisakė ir už skubesnį šio įstatymo svarstymo procedūrą.

Tūrėjo būti pateiktas ir Seimo nutarimo dėl Lietuvos kariuomenės taikos palaikymo būrio siuntimo dalyvauti JTO taikos palaikymo operacijose Chorvatijoje, tačiau, atsižvelgdamas į kai kurių Seimo narių prieštaravimus, ministras sutiko šį nutarimą pateikti vėliau.

„L.R.“

Rusijos veiksmai - grėsmė skrydžių saugumui

Lietuvos užsienio reikalų ministerija pareiškė protestą Rusijos ambasadai Vilniuje dėl vienašališkų Rusijos veiksmų, nustatant nuo liepos 1 dienos Kaliningrado skrydžių informacijos rajoną.

Išsiųstoje protesto notoje nurodoma, kad Tokie Rusijos veiksmai preištarauja tarptautinei praktikai, pagal kurią skrydžių informacijos rajonai gali būti nustatomi tik susitarus visoms suinteresuotoms šalims ir suderinus su Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos taryba.

Lietuvos skrydžių valdymo tarnybos viršininko pavaduotojas Kazys Jakas BNS korespondentui pasakė, kad dvi valdystės oro erdvėje virš Kaliningrado srities kelia didelę grėsmę skrydžių saugumui.

Kaliningrado srities oro erdvė virš 6000 metrų aukščio pagal tarptautinius susitarimus iki šiol priklauso Lietuvos skrydžių informacijos rajonui, ją kontroliuoja skrydžių valdymo tarnyba Vilniuje.

Lietuva pripažįsta Rusijos teisę kontroliuoti savo oro erdvę virš Kaliningrado, tačiau, norint pakeisti skrydžių informacijos rajono ribas, dėl to pirmiausia turi susitarti abi valstybės, o vėliau tą susitarimą dar turi patvirtinti Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) taryba.

Tuo tarpu Rusija tiesiog informavo Lietuvos skrydžių valdymo tarnybą vienašališkai nustatanti Kaliningrado skrydžių informacijos rajoną.

„Jeį įvyktų kokia katastrofa virš Kaliningrado, joks tarptautinis teismas neatleistų Lietuvos nuo atsakomybės už ją“, - sako K.Jakas. Kita vertus, pasak jo, rusai, įgyvendindami savo pretenzijas į oro erdvės kontrolę, gali pakelti į orą naikintuvus, ir to padariniai būtų „sunkiai įsivaizduojami“.

Rusijos interesus valdyti oro erdvę virš Kaliningrado suprantamas dar ir dėl gerų pajamų už aeronavigacines paslaugas avialineriams, skrendantiems tarptautiniais maršrutais. Kai dėl Lietuvos intereso šiame rajone, tai, pasak K.Jako, ten „daugiau vargo nei pelno“, nes kariniai Rusijos lėktuvai skraido „kaip nori“, o Lietuvos skrydžių valdymo tarnyba apie tai praktiškai neinformuojama.

Tarptautinės civilinės aviacijos organizacija savo ruožtu suinteresuota kuo didesniais skrydžių informacijos rajonais, nes tai supaprastina biurokratinės procedūras, skrendant tarptautiniais reisais, ir palengvina lėktuvų pilotų darbą.

„L.R.“

pirmiausia atsižvelgti į faktinį kainų pasikeitimą ir iki 1995 m. pavasario laipsniškai atstatyti realų minimalų gyvenimo lygį, kuris būtų apie 230 litų per mėnesį.

Kreipimesi siūloma mažinti kainų augimą, atsisakyti deficitinio biudžeto politikos, likviduoti įmonių tarpusavio išsiskolinimus didinant įmonių apyvartines lėšas ir griežtinant sankcijas už nemokėjimus, atsisakymuose taikyti vekselius. Tėvynės sąjungos valdybos nuomone, būtina sumažinti bankų palūkanas ir teikiamų kreditų riziką.

(Nukelta į 7-tą psl.)

pastaruosius dvejus metus pramonės gamybos lygis nukrito 4 kartus, gyvenimo lygis smuktelėjo 3 kartus, o biudžetinių įstaigų darbuotojų atlyginimai ir pensijos sumažėjo net 4 kartus.

„Ekonomikos krizė perauga į ūkio paralyžių, kuris rudenį ir žiemą gali sukelti katastrofinius socialinius padarinius“, - sakoma kreipimesi.

Konservatoriai siūlo

Lietuvos Katalikų Bažnyčios pasipriešinimas religijos persekiojimui

Juozas Mikštas

Grabas viską ištaiso

Religijos, filosofijos ir meno žurnalas „Logos“ Vilniuje Nr. 7 pristato Lietuvai kun. Prano Daunkio mokslinio darbo disertaciją, kurią viešai apgynęs Šv. Tomo Universitete Romoje 1984.2.3 buvo įvertintas Teologijos Daktaro laipsniu „Magna cum Laude - With Great Honours“.

*Nebijokim sapnų apgaulingų:
Su sapnu juk pasaulis nedingo.
Tik bijokim sočios tinginystės,
Kuri mus prapultin verčia kristi.*

*Nebijokim karų ir nelaimių;
Visos bėdos praeina savaime.
Tik bojokim draugų ir bičiulių,
Kurie žemėn kol kas neatgulė.*

*Juk dažnai tavo draugas geriausias
Po tavim pražūties duobę rausia.
Už tave jis pamylė ir meilė;
Tavo meilė, legalią ir dailią.*

*Nebijokim ligų ir negalių,
Visuomet būdami Dievo valioj.
Ar kas giria mus ar kas mus peikia,
Grabas viską ištaiso, kai reikiant.*

North Melbourne, 31.5.1994

Kunigas Pranas Dauknyš apgynė disertaciją ir paskelbė teologijos studiją (anglų kalba) „Lietuvos katalikų bažnyčios rezistencija prieš religinį persekiojimą“ (Roma, 1984). Darbą sudaro septyni skyriai, pratarmė ir pabaiga. Be to, jame pateikta Lietuvos žemėlapių, statistikos duomenų lentelių, skyrius „Teroras fotografijose“, Lietuvos dvasininkų ir tikinčiųjų laiškas popiežiui Jonui Pauliui II, rašytas 1982 m. kovo 19 d.

Knyga pradėdama dedikacija 600 tūkstančiams lietuvių, deportuotų į Sibiro lagerius ir uždarytų į kalėjimus, tūkstančiams nužudytųjų ir nukankintųjų, sąžinės kaliniams ir visiems Lietuvos tikintiesiems bei kunigams, didvyriškai kovojantiems dėl religijos laisvės.

Knyga skirta Vakarų skaitytojui, gyvenančiam laisvame pasaulyje, mažai ką žinančiam apie Lietuvoje veikusį pasipriešinimą, religijos persekiojimams ir apie Lietuvą apskritai. Nors autoriaus tikslas buvo aptarti keturiasdešimties pokario metų situaciją, studijoje aprėpiamas istorinis laikotarpis nuo XIV amžiaus iki mūsų dienų. Tai daroma dėl kelių priežasčių. Pirmą, atskleidžiamas krikščionybės

įvedimo istorinę specifiką, autorius stengiasi parodyti, kas buvo katalikų tikėjimas palyginti jaunai krikščioniškai tautai. Antra, jis pateikia Lietuvos valstybingumo formavimosi istoriją ir parodo Katalikų Bažnyčios vaidmenį jį stiprinant. Trečia, atskleidžia Lietuvos dvasinės ir materialinės kultūros formavimosi katalikiškas ištakas. Ketvirta, aptaria tautinių ir religinių persekiojimų istoriją, prievartą įjungus Lietuvą į Rusijos imperijos sudėtį (1795-1915 m.). Šis istorinis ekskursas leido autoriui pateikti platų istorinį lietuvių tautos religinio gyvenimo ir daugelį metų trukusios kovos dėl laisvės paveikslą.

Antrajame skyriuje „Katalikų bažnyčia nepriklausomoje Lietuvoje (1918-1940)“ pasakojama apie nepriklausomos Lietuvos įsijungimą į katalikišką Europą, apie Bažnyčios vaidmenį plėtojant kultūrą, švietimą, socialinę sferą.

Trečiasis skyrius skirtas Lietuvos okupacijai 1940 m., Konkordato nutraukimui, masiniam kunigų trėmimui ir žudymui. Pokario metais autorius išskiria tokius svarbiausius Lietuvos gyvenimo įvykius kaip Romo Kalantos susidėginimas, „Lietuvos katalikų bažnyčios kronikos“ pasirodymas, Helsinkio grupės

veiklą ginant žmogaus teises, legalus pasipriešinimas ateizacijai ir slapta bažnyčios rėmėjų veikla. Apie pastarąją Dauknyš rašo: „Si veikla nebuvo labai plati, ne itin daug žmonių ryždavosi ją remti. Tai buvo sunkus, bet labai svarbus darbas“. (p. 84).

Penktoji skyrius „Katalikybė ir komunizmas sovietinėje valstybėje: ar imanomas jų sambūvis?“ yra polemisinis. Konstitucinių tekstų analizė, prievartos aktų aprašymas, filosofiniai žmogaus laisvės ir solidarumo problemos apmąstymai verčia autorių daryti išvadą, kad katalikybės ir komunizmo sambūvis neįmanomas.

Šeštasis skyrius skirtas teologiniams samprotavimams apie Lietuvos patyrimą. Jį sudaro atsakymai į tokius svarbius klausimus: „Kodėl komunistai persekioja religiją?“, „Koks buvo religijos ir tautinio patriotizmo ryšys iki stalininės eroge?“, „Kokia yra nauja žmogaus teisių samprata ir koks jos požiūris į religiją?“, „Kaip pasikeitė prievartos procedūra Lietuvos katalikybės atžvilgiu?“

Paskutinis skyrius yra simbolinis - „Apie persekiojimo teologiją“. Jame nagrinėjamos laisvės kaip psichologinės pasirinkimo laisvės filosofinės-

teologinės problemos. Religijos persekiojimo (prievartos) teologija apibūdinama kaip mokslas, grindžiamas religijos laisvės, žmogaus teisių ir jo orumo principais, padedantis ugdyti visų krikščionių solidarumą kovojant prieš persekiojimus ir prievartą. Persekiojimo teologijos tikslas - formuoti visuomenės nuomonę apie tikinčiųjų persekiojimus, sąžinės kalinius ir lagerius. Autorius įgyvendina šią misiją ne tik teologiniu studijos turiniu, bet ir papildydamas ją žemėlapiams, statistiniais ir socialiniais duomenimis bei fotodokumentų rinkiniu „Teroras fotografijose“
Basia Nikiforova

Karaliaus Mindaugo Lietuvos Valstybės įkūrimo minėjimas Melbourne

Šventė prasidėjo iškilmingomis pamaldomis Švč. Marijos Jūrų Zvaigždės bažnyčioje liepos mėn. 10 d. Kadangi daugelis melbourniekių yra išvykę į Dainų šventę Lietuvoje, tai ir matėsi žmonių prarėtėjimas bažnyčios suoluose.

Bendruomenės organizacijos su vėliavomis, tokia šauni procesija su savo Dvomas Vadu žengė viduriniu bažnyčios taku link altoriaus giedodami tą populiarią kun. Antano Strazdo šv. Mišių giesmę „Pulkim ant kelių...“

Skaitymus atliko Melb. Apyl. pirm. Paulius Jokubaitis. Kun. dr. Dauknyš pasakė šventei pritaikintą pamokslą apie karaliaus Mindaugo vaidmenį Lietuvos valstybės suvienijime ir apie lietuvių tautos tolimesnį istorinį vystymąsi. Taip pat, kad Lietuvos istorijoje Mindaugas pasiliko pirmas ir paskutinis formaliai vainikuotas Lietuvos karalius. Kun. dr. Dauknyš paminėjo ir apie kitų garsių Lietuvos kunigaikščių drausmę, susiklausymą ir gerą visuomeninę organizaciją savo tolimuose žygiuose į kaimynus.

Šv. Mišios buvo atlaikytos už Lietuvą ir už visus lietuvius. Pasigedome Parapijos choro skambiu giesmių ir laukiamo daugelio jų sugrįžtant iš Dainų šventės Lietuvoje.

Oficialioji minėjimo dalis prasidėjo 2.30 val. Lietuvių Namų koncertų salėje. Publikos susirinko

tikrai ne mažai. Minėjimas šį kartą buvo truputį kitaip prarastas - daugiau dalykiškai, bet įdomiai.

Sauliams įnešus ir pastačius scenoje tautinę vėliavą ir ją pagerbus, pradėtas minėjimo aktas tiesiog su Apyl. valdybos pirm. Pauliaus Jokubaitio paskaita. Jis pareiškė, kad jis minėjimą pradeda kukliai, tačiau su didele meile ir nuoširdžiu pasididžiavimu laisvę iškovojusiai visuomenei ir kraštui.

Pagrindinė prelegento paskaitos tema buvo apie dabartinę padėtį Lietuvoje. Jis pasakė, kad praėjo laikas mums aukštai kelti taures, nes dabar padėtis yra kitokia. Pasakė, kad net nėra aišku, kodėl žmonės prieš keturis metus stebėtinai kėlėsi iš sustingimo ir nuvertė komunizmą, o dabar gyvena besiklostantis nesantvarka Lietuvoje. Kad šiais laikais mes vėl turime slėgiantį nujautimą dėl mūsų vargstančios žemės. Prelegentas pabrėžė, kad niūri nepasitenkinimo nuotaika dabartinei valdžiai ir krašto likimui yra pavojinga, nes parodo stokojimą mūsų vaizduotėje ir išvermėje ieškojamą padėti kraštui naujose besivystančiose sąlygose. Bet nepaisant kitų pasisakymų, mes esame sujungti ir vieni nuo kitų priklausome.

Toliau savo kalboje Apyl. v-bos pirmininkas pareiškė, kad mes dažnai ignoruojame šauksmą dėl pasiaukojimo mūsų visų labui. Jis pasakė, kad bendruomenės

valdybose trūksta pasiryžusių dirbti žmonių ir, kad tie reikalai vis blogėja senajai kartai pasitraukus.

Užbaigdamas savo kalbą prelegentas kvietė visus patriotus, Lietuvos valstybės šventės proga, aukotis vardan tos Tėvynės Lietuvos.

Po paskaitos sekė Valstybės įkūrimo minėjimo meninė dalis, kuri buvo gerai suorganizuota.

Programos eigą pranešinėjo graži, kukli, tautiniais rūbais pasipuošusi lietuvaite Venta Jokubaitytė. Ji pranešinėjo garsiai, aiškiai, gražiai lietuvių kalbos tarsena.

Pirmiausia pasirodė scenoje melbourniekių numylėtas Kanklių ansamblis. Puikiai jį pakankliavo Vasiliaus kūrinių „Gražiausios spalvos“. Sekė liaudies daina „Per lygius laukelius“. Abi dainas, su kanklių palyda, profesionaliai solo padainavo Birutė Kymantienė. Kanklių ansamblis dar paskambino „Plaukia Nemunėlis“ ir „Subatėlė“, Nors Ansamblis dalyvavo šį kartą sumažintu sąstatu, bet išpildymas buvo geras.

Visus nustebino kanklininkas Danius Aras, kuris atliko kanklėmis solo iš Vivaldi „Metų laikai“. Jam teko gausiausi aplođismantai.

Užbaigai Ansamblis dar atliko du kūrinius: „Ko vėjai pučia“ ir „Daina partizanams“. Solo vėl dainavo Birutė Kymantienė su kanklių palyda. Birbyne ansamblyje grojo Aleksas Gabas.

Garso koordinatorių buvo Petras Aras. Ansamblio vadovas Stasys Eimutis.

Programos tąsoje scenoje pasirodė Rasa Statkuvienė ir Edis Schillat. Jie duetu padainavo tris dainas: Slavicko „Dubysa pavasari“ - liaudies daina, „Oi neklauski“, kuri aranžuota kanadiečio Balevičiaus ir „Ant Vilijos Krantų“, žodžiai Gaulės, muzika Balčiūno. Pianino palyda Petro Celnos. Abiejų dainininkų stiprūs balsai ir geras balsų derinys, tik truputį gaidų lopo laikymas atima nuo profesionališkumo.

Paskutinis meninės minėjimo dalies pasirodymas buvo mergairių tautinių šokių „Malūnelio“ grupės. Jos gyvai ir patraukliai pašoko „Landutė“. Ypatingą dėmesį atkreipė visų šokėjų gražiai vienodai supinti plaukai. Grupės vadovė Daina Tamašauskaitė.

Po vėliavų išnešimo, Minėjimas užbaigtas visiems kartu sugiedojus Tautos Himną.

Alisa Baltrukonienė



Aukos Australijos Lietuvių Fondui

\$500 - mirusio A. Kutkos testamentinis palikimas.

\$20 Ona Osininėnė (70), vietoj gėlių A. ū. Vytauti Bukevičiui.

Nuosirdus ačiū už aukas.
V. Ališauskas -ALF išdininkas

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Iševijos vyskupas Jo Ekscelencija Paulius Baltakis OFM, kuris gyvena Brooklyne, mums rašo, kad šią vasarą praleidžia Lietuvoje ir lanko lietuvius buvusioje Sovietų Sąjungoje. Pas mus dalyvauti Lietuvių Dienose atskris į Australiją dar prieš Kalėdas. Smulkesnes žinias praneš vėliau, kai grįš iš Lietuvos. Sveikinimai visiems ir taria iki malonaus pasimatymo!

Viktorijos mokyklų žiemos atostogos vyko nuo liepos 1 d. iki 18 d. ir mūsų Parapijos Sekmadienio Lietuvių mokykla pamokas pradėjo grįžus po atostogų liepos 24 d. Švč. Marijos Jūrų Zvaigždės parapijos mokyklos patalpose.

Jonas Stankevičius serga, gydytojų priežiūroje ir slaugomas savo namuose žmonos Aldonos. Jie turi gražų namą ant kalno Doncaster. Ligoniuvi suteikti Sakramentai, meldžiant Dievo jam

geros sveikatos.

Geelonge Lietuvos valstybinė šventė paminėta pamaldomis liepos 17 d., kai Apylinkės valdyba su choru išvykus į Lietuvą. Nežinint trūkumo choristų, visi sutartinai giedojo. Kun.Pr.Dauknys aukojo šv. Mišias. Skaitymus atliko Petronėlė Cerakavičienė ir su vyrų atnešė aukas. Tikinčiųjų maldą pateikė ALK Federacijos įgaliotinis Vladas Stuikevičius, daugelis priėmė šv. Komuniją ir pamaldas baigėme Lietuvos himnu. Serga Antanas Miliauskas, slaugomas Senelių prieglaudoje ir Albertas Valančius.

Geelonge sekantios pamaldos šv. Jono bažnyčioje bus rugpjūčio 21 d., sekmadienį, 9.30 val.

Elena Augaitienė šv. Mišių auka prisiminė savo brolių Aleksandrą Grušauską mirties pirmose metinėse ir visą Gružauskų šeimą. Šv. Mišios atnašautos mūsų Parapijos namų koplytėlėje liepos 27 d.

ALB Statuto pakeitimo reikalu

Statuto komisija susidedanti iš V. Baltučio, P. Bielskio ir V. Neverausko kviečia bendruomenės narius pasisakyti dėl minėto statuto. Mano pasakymas seka:

Kadangi Lietuva dar yra trijų slavų kraštų provokacinių reikalavimų padėtyje, ALB negali būti „apolitinis vienetas“. ALB yra mūsų visuomenės dalis, bet ne atskiras nuo bendruomenės „vienetas“.

I skyrius paragrafas 2b turėtų būti sekantis:-

„ALB vadovybė turi nedelsiant reaguoti į bet kokios partijos (Lietuvoje), mažumos ar pavienio asmenų veiklą, kuri kenkia ar gali pakenkti mūsų Tautos interesams, lietuvių gyvenimui Lietuvoje ar už Lietuvos ribų“.

Paragrafas 3 galėtų būti pakeistas ar praplėstas: - „Garbės nariai“ būtų tinkamiausi asmenys visokių pašalpų išdalinimui ir jų reikalingumo galutinam patvirtinimui.

II skyrius

9e. „-tvirtina Krašto valdybos patiektą ir kontrolės komisijos patikrintą veiklos ir finansų kadencijos laikotarpio apyskaitą“.

Iš patiekto paragrafo atrodo, kad Kontrolės komisija „tikrina ir patvirtina“ tik aritmetika ALB sudarytos apyskaitos.

Kas tikrina Krašto valdybos „tarpkadencinę veiklą“?

IV skyrius

29b. „-tvirtina Apylinkės valdybos ... apyskaitą.“ Čia turėtų būti pakeitimas. ALB gali koordinuoti Apylinkės valdybų veiklą, „Tvirtinti“ reikštų absoliučią ALB rankose kontrolę, kas liečia

„Tėviškes Aidai“ yra vienintelis Australijos lietuvių katalikų laikraštis. Visi juos remkime. Iš anksto prisijuskiame prenumeratos mokesį, įrašykime „Tėviškes Aidus“ į savo Testamentą. Katalikiška spauda reikalinga visada!

Apylinkės valdybų veiklą.

XII skyrius 73 vertas dėmesio ir diskusijų.

„ALF-das... privalo siekti ALB krašto valdybos pritarimo, jei auka yra virš 1,000 dolerių“.

Klausimas - kas turi daugiau teisių į Fondo pinigus? Ar pinigų rinkėjai ir aukotojai, ar autoritetas norintis tų pinigų kontrolės?

Iš viso, aukų paskirstymas neturėtų būti tik ALB narių rankose. Visokie aukų prašytojai turėtų pristatyti gerai paruoštą dokumentą, parodant ką jie darys su parama, išlaidų balansą ir atsiektą tikslą.

Reguliari išlaidų ir atlikto darbo (Veiklos), medžiagų apyskaita sumažintų galimus netikslumus ir nesupratimus.

ALB Valdyba turėtų atkreipti dėmesį į bereikalingą „cenzūra“ mūsų laikraščiuose. Žinoma, užgauliojimai negali būti toleruojami. V.L. Mačys

Pranešimas

Melbourno Lietuvių Klubo Valdyba organizuoja siuntinių siuntą Lietuvon. Siuntiniams dėžės galima įsigyti kiekvieną sekmadienį, pradedant liepos mėn. 24 d. nuo 1-3 val. po pietų, Lietuvių Namuose. Dėžės kaina, įskaitant pristatymą į namus Lietuvoje, \$45.00. Dėžių pristatymo į L.Namūs data bus paskelbta vėliau. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į V. Bosikį, tel. 458-1637.

Melb. Lietuvių Klubo valdyba

Opozicijos atstovai pateikė dar vieną šalies gelbėjimo planą

(Atkelta iš 5-to psl.)

Nuostatuose dėl žemės ūkio siūloma sukaupti piniginių išteklių rezervą žemės ūkio produkcijai supirkti rudenį, garantuoti visų išaugintų grūdų supirkimą, sustabdyti žemės ūkio produkcijos perdėbimo monopolijų savivaliavimą, palaikyti minimalias

Adelaidė

Mirė A.Š.A. Marija Butautienė birželio 24 d. Torrensвилle slaugymo namuose.

Buvo Liet.Kat.Moterų Dr-jos narė. Kol pajėgė, nuosirdžiai dirbo, prieš daugelį metų buvo Klebono šeimininkė, bet silpna sveikata atitraukė nuo darbų, tada gausiai aukojo, rėmė dr-ją. Jos vyras mirė anksčiau, gyveno viena vyro paliktame name, kai nepajėgė susitvarkyti, buvo slaugoma Torrensвилle slaugymo namuose.

A.Š.A. Marija buvo ramaus būdo, tvarkinga, nuosirdžiai tikinti. Birželio 31 d. mirusioji atvežta į šv. Kazimiero bažnyčią. Dr-jos narės, vilkinčios tautiniais rūbais, su vėliava sutiko karštą, nulydėjo prie altoriaus, laike mišių budėjo prie karsto. Dr-jos vald. pirmininkė S. Vasiliauskienė pravedė Rožinio maldas. Šv. mišias aukojo australas kunigas, skaitymus atliko dr-jos pirmininkė, auką atnešė dr-jos narės. Dr-jos atsisveikinimo žodį tarė pirmininkė ir paskaitė jautrią maldelę į Mariją. Su Dr-jos vėliava išlydėjome savo mielą narę taip ilgai ligos kankintą - dr-jos ir klebono lankyta.

Palaidota Centennial Park kapinėse, Vyro kape. Kapinėse žodį tarė Parapijos Tarybos vardu V. Baltutis. Kunigui atkalbėjus laidotuvių maldas, sugiedojome „Viešpaties angelas“ ir „Marija Marija“. Daugumoje dalyvavo dr-jos narės, parapijietės ir „Moterų Sekcijos“ atstovės. Suteiki, Viešpatie, mūsų dr-jos narei A.Š.A. Marijai Amžinąją Ramybę. Pirmininkė pakvietė visus sugrįžti į Parapiją prisiminimui, pasiguodimui prie užkandėlio.

Sugrįžo mūsų Klebonas

Liepos 8 d. anksti rytą 5 val. parskrido namo į Adelaidę - į savo šv. Kazimiero Parapiją mūsų klebonas kun. J. Petraitis, šešias savaites lankęsis Lietuvoje. Sutikome aerodrome - taip gera pamacius - sugrįžo sveikas, išpūdzitų kupinas. Parapijoje laukė su skaniu pusrytėliu Dr-jos pirmininkė ir parengimų vadovė. Čia Klebonas pasakojo savo susitikimus, keliones po Lietuvą. Palikome Kleboną pailsėti, o 8 val. 30 min. jau aukojo šv. Mišias savo šv. Kazimiero bažnyčioje, saulė skleidžia džiaugsmingą šviesą per vitražus, jaudinančiai miela matyti, girdėti savo Kleboną sugrįžus, kartu sava kalba aukoti šv. Mišias. Dėkojame Dievui už laimingą kelionę ir sugrįžimą.

Gaila. Tik keli lietuviai matėme Liudvikos Apinytės - Popenhagen ir Ron Popenhagen parašytą, jų režisuotą veikalą „Displaced Persons“. L.R. Popenhagen Australijon atvyko pakviesti dalyvauti Trečiojoje tarptautinėje moterų dramaturgių konferencijoje.

Adelaidėn atvykę vadovai p.p. Popenhagen apsisostojo Liet.Kat.Centro patalpose, čia repetavo ir ruošėsi spektakliui. Veikalą matėme 9d. liepos Lions teatro salėje.

Istorinis Žvilgsnis į Vilniaus miestą. Laikotarpis 1914-1991

pieno, gyvulių, grūdų ir linų supirkimo kainas, užtikrinti, kad būtų laiku atsiskaitoma su ūkininkais ir bendrovėmis.

„Lietuvos ryto“ inf.

metai. Gilus, nuostabiai supintas veikalas, atliekamas anglų kalba, įpinama prancūzų, vokiečių, žydų, lietuvių kalba. Pasakojama istorija, supinama dabartis ir praeitis, tikrenybė ir vaizduotė, įvedama šokis, muzika. Nepaprastai jautru, gaudina ligi ašarų, nes visa tai mūsų išgyventa...

Nuostabu - amerikiečiai aktorai Kansas universiteto studentai, kalbose vis įpinamas lietuviškas žodis, įvesta daina - lietuviška daina, lietuviški žodžiai „Oi žiba žiburėlis“, „Lietuva brangi“. Veikalo asmenys daugumoje lietuviškais vardais. Vis skamba aktorių ištarta: Aldonas, Algirdas, Gediminas, Nijolė, Birutė... Vilnius... Vilnius... Stebėjoms aktorių įsigyvenimu atliekamos rolės.

Gaila. Adelaidėje neturėjo galimybių veikalą pastatyti lietuviams, bet Sydney laimingesnis, ten skirs vieną vakarą lietuviams - eikite visi, džiaugsitės pamatę. Ačiū p.p. L.R. Popenhagen'ams - sėkmės judvieji kilniems darbams, neužkaskite savo talentų.

Tautos ir Valstybės Šventė. Šią šventę šventėme 1 d. liepos sekmadienį. Jau sugrįžęs mūsų Klebonas kun.J. Petraitis. Jau vėl gyvenimas ramus, sekmadienį dvejos šv. Mišios. Prieš 11 val. šv. mišias LKM Dr-jos Rožinio dalis kalbama už Lietuvos dvasinę bei valstybinę gerovę, pravedė Dr-jos narė Judita Nekrošienė. Sventoriuje, išsirikiauvus organizacijų vėliavoms, žodį tarė Lietuvos Konsulas Adelaidėje J. Jonavičius, pakeliamos vėliavos giedant Lietuvos Himną.

Dirigentei N. Masiulytei grojant vargonais įnešamos vėliavos, aukojamos šv. mišios kun.J.Petraičio, pamokslas, skaitymus atliko Loreta Jablonskytė, Auką atnešė taut.rūbais pasipušusios LKM Dr-jos narės, choro giesmės.

Po mišių Parapijoje ir Liet. Namuose pietūs. Po pietų važiuojame į Lietuvių Namus Minėjimui.

Scenoje Liet. Vėliava, Vytis, gėlės žalumynuose. Išrinktiotas p.p. Leonavičius jaunimelio orkestrėlis - dvi sesutės, du broliukai - trys smuikininkai, viena violončelystė. Toliau sėdi deklamatoriai, prie pulpita Ap.Vald. pirmininkė J. Vaboliene taria įvedamąjį žodį mintimi, kad mūsų visų ir Lietuvos ir iševijos darbai privedė prie stebuklo - Nepriklausomybės paskelbimo, prieš tai išgyvenimas ir gyvybė priklausė nuo Maskvos. Pagerbta tylos atsistojimu kovose ir trėmimuose žuvusieji.

Jaunimo orkestrėlis tris dalykėlius pagrojo. Vytauto Neverausko paskaita, jam susirgus, paskaitė J. Vaboliene. Jaunasis orkestrėlis pagrojo dar du dalykėlius - darniai susigroję. E. Varnienė ir N. Skidzevičius skaitė eilėraščių. N. Leonavičiūtė fleita, broliukui akompanuojant, išpildė Bacho kompoziciją. „Branda“ pašoko tris tautinius šokius.

Visi scenos dalyviai pakviesti į sceną, J. Vaboliene padėjo už nuosirdžiai išpildytą programą. Sodelyje prie paminklo vėliavų nuleidimas, sugiedojome „Tautos himną“ ir „Marija, Marija.“ S.P.

Su sena traktoriaus padanga tarp godžių ryklių - Ameriką galima pasiekti ir šitokių pavojingų būdu

Valstybė ir Katalikybės centras

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Prie Vatikano archyvo veikia archyvistikos mokykla.

1936 metais popiežius Pijus XI įsteigė Popiežiaus mokslų akademiją. Ją sudaro 70 akademikų, kuriuos Popiežius parenka iš labiausiai pasižymėjusių kraštų mokslininkų. Daugiausia Popiežiaus Akademijoje matematikų bei gamtos mokslų atstovų. Akademijos prezidiumas įsikūręs Vatikano soduose.

Vatikanas turi ir savo astronominę observatoriją. Jos pradžia siekia 1578 metus, kada popiežius Grigalius XII, reformuodamas kalendorių, sukvieta žymius to laiko astronomus ir pastatė specialų bokštą dangui stebėti. Šiuo metu Popiežiaus astronomija, oficialiai vadinama Popiežiaus Vatikano observatorija, yra įsikūrusi už Romos, Castelgandolfo. Observatorija turi modernią aparatūrą ir astrofizikos laboratoriją, bendradarbiauja su kitomis pasaulio observatorijomis. Čia pastoviai vyksta mokslinės konferencijos.

Vatikanas yra stambus knygų leidybos centras. Vatikano spaustuvė spausdina knygas beveik visom pasaulio kalbom.

Minint Vatikano leidybą, būtina prisiminti ir Vatikano dienraštį - „L'Ossevatore Romano“, leidžiamą nuo 1861 metų. Oficialioje dienraščio dalyje publikuojamos Popiežiaus kalbos ir Apaštaly sosto dokumentai. Kiti dienraščio puslapiai skiriami visuotinėms Bažnyčios gyvenimui, šiuolaikinei religinei praktikai, kultūrai ir politikai. Dienraštis verčiamas į daugelį Europos kalbų - jis eina pradžiai, vokiškai, angliškai, ispaniškai, lenkiškai. Nuo 1931 metų Vatikanas turi ir savo radiją, transliuojantį žinias daugiau negu trisdešimtį pasaulio kalbų. Apie Vatikano gyvenimą ir popiežiaus veiklą žurnalistas informuoja Vatikano Spaudos salė. Prie jos yra akredituoti žurnalistai iš viso pasaulio.

Vat. R. - („Saltinis“)

aiškiai matomas, todėl garsiai pasipiktinau dėl muilo stygiaus: rytojaus dieną viešbučio šnipai pristatė man didelį asortimentą muilo, dantų pastos, dantų šepetėlių, šampūno bei kitų daiktų, kurie praskaidrino mano viešėjimą“.

Timas Witcheris
„Weekend Telegraph“
(Anglija)

Piotras Baranieckis

daugelį metų iš Kubos plūsta nelagalų emigrantų srautas. 1993 metais laimingųjų gyvų pasiekusių išganingą krantą buvo daugiau negu trys tūkstančiai. „Atplaukia pas mus valtimis, plaustais, pripučiamomis valtimis, net ant pripučiamų čiuzinių, - sako karininkas iš pakrančių apsaugos. - Prieš kelis mėnesius nustebino Kubos burlenčių sporto čempionas, išnaudojęs palankų vėją ir iš Varadero lenta pasiekęs net Floridą.“

Paskutinė grupė į Kaimanus atplaukė gegužės pabaigoje. Dvidešimties metų žvejų laivelyje buvo 29 vyrai, 15 moterų ir 14 vaikų. „Atplaukė visiškai išsekę, - sako Jesus Martinezas palapinių miestelyje Didžiojo Kaimano saloje. - Nėščia draugo žmona teko nuvežti į ligoninę, bet likusieji greitai atsigavo. Dabar laukiame emigracijos į Jungtines Valstijas.“

Pabėgėlis Carlosas Garcia yra visuotinio susidomėjimo centre. „Pas mane buvo net reporteris iš laikraščio“, - giriasi jis. „Pamišėlis“, - komentuoja Carloso žygį Jesus Martinezas. Dvidešimt dvejų metų mulatas iš Santa Klaros buvo išgriebtas iš jūros senoje pripučiamoje traktoriaus užpakalinio rato kameroje. „Buvo vos gyvas, sustiręs ir išbadėjęs, - sako Jesus. - Daugelis jo pasekėjų nepasiekia tikslo. Jūrų srovės nuneša valtis ir čiuzinius į Atlanto vandenyną. Pakeliui tokių drašulių tyko rykliai. Vienas Dievas težino, kiek mūsiškių tokiu būdu dingo be žinios.“

Laisvės pelkė

Ką turi daryti tie, kurie nemato galimybių pabėgti jūra, bet ir

Nemalonios staigmenos turistams Azijoje

Kambodžoje atsirado naujas pavojus Vakarų turistams. Pranešimas apie išskraidintą namo amerikietį, kuriam įkando kiaušė besėdint tualete, paširupino Honkonge vykusio seminaro sveikatos klausimais dalyvių. Pasak sveikatos įstaigos pareigūno, „turistas praleido 8 dienas Bankoko ligoninėje labiau dėl šoko negu dėl fizinio sužeidimo. Amerikietis patyrė savo kailiu, kad daugelis namų kaimuose turi tualetus - tiksliau skyles grindyse, - po kuriais įrengtos kiaušėdės.“

Vakarų turistai labai naivūs. Amerikiečio atvejis buvo ekstremalus, bet jis prispažino, jog išgirdęs keistus garsus nesureagavo kol neįkando kiaušė. Taigi besilankantys Azijoje žmonės dažnai yra „prastai pasirengę kelionei“.

Bet ne tik kiaušė baugina keliautojus Azijoje. Honkonge vykusios konferencijos delegatai sužinojo, kad prancūzų verslininkas aptiko pasiklausymo aparatą Šiaurės Korėjos Pchenjano sostinėje viešbučio tualete. Anot verslininko „prietaisas tikriausiai įtaisytas slaptosios tarnybos patogumui, kad galėtų sekti viską, kas vyksta“.

Jis nepanoro atskleisti savo

nebetveria gyventi Kuboje? „Gera profesija - pusė sėkmės,“ - sako Basilio Garcia Breto. Basilio pagrobė lėktuvą šių metų gegužės mėnesį. Lėktuvu AN-25 skraidino grupę Vakarų turistų į Bahamų salas. Ten užsibarikadavo kabinoje ir, nepaisydamas dalies ekipažo protestų, startavo Majamio link.

„Tokie atvejai nuolat kartojasi,“ - tvirtina kubiečių bendruomenės Floridoje vadovas Lopezas Lakayo. Perna Kubos MIG-23 nutūpė JAV bazėje Gvantaname, „Karštosios salos“ anklave, o MIG-21 Kei Vesto aerodrome. Majamio priemiečius pasiekė sraigtasparnis su 34 žmonėmis.

Galima bėgti ir per užsienio ambasadas Havanoje. Neseniai 124 asmenys įsiveržė į Belgijos ambasadoriaus rezidenciją ramiam Miramaro rajone. „Iš pradžių grupelės vyrų, moterų ir vaikų vaikštinėjo aplinkinių skverų alėjomis, - pasakoja „invazijos“ liudininkas. - Po to vienas iš jauniausių vyrų staiga peršoko rezidencijos tvorą, pripuolė prie vartų ir atidarė jų sklendę.“

Saugantis objektą kareivis net nusiėmė karabiną nuo peties, užtaisė, bet po to nuleido vamzdį ir bejėgiškai stebėjo, kaip žmonės bėga laisvės link.“

Labiausiai pasiryžę išparduoda viską, ką turi, ir sumoka vedliams. Per pelkes, skiriančias Gvantanamą nuo likusios salos, veda keletas bėglių kelių. 200 dolerių kaina Kubos sąlygomis - tai turtas. Ši suma, beje, dar nereiškia laisvės. Gegužės pabaigoje pelkėse rasti sudarkyti Ernesto Porte ir Gleidis Pena Suarez lavonai: Netoli nusikaltimo vietos kubiečių patrulis suėmė du kontrabandininkus, kurie prisipažino juos nužudę.

„Sztandar Mlodych“
(Lenkija)

pavardės, nes nenorėjo pakenkti savo kompanijos sandėriui šioje salyje. Apsigyvenęs 49 aukštų „Korijo“ viešbutyje, jis buvo vienintelis svečias aukšte, rezervuotame atvykstantiems į sostinę „kapitalistams“. Pasak jo, „lėjęs pirmą vakarą į vonios kambarį ir garsiai pareiškęs, jog ten baisiai šalta, po 20 minučių sulaukiau atnešusio elektrinę šildymo krosnelę tarnautojo. Pasiklausymo aparatas vonioje buvo

Kinija tikisi, kad jos santykiai su Lietuva

(Atkelta iš 4-to psl.)

genocidą, žmogaus teisių pažeidimus, ginti tibetiečių teises ir laisves. Seimo narių grupė siūlė santykius su Kinija „plėtoti Tibeto nepriklausomybės remimo dvasia“.

Svečių namuose vykusioje spaudos konferencijoje paklaustas, ką jis mano apie piketus dėl Tibeto laisvės, Qian Qichenis atsakė, kad taip būna ir kitose pasaulio šalyse, nors dabar tokių piketų moda ten, skirtingai nei Lietuvoje, jau praėjo. Tibetas, anot jo, daugiau kaip 700 metų yra neatskiriama Kinijos dalis.

Qian Qichenis labai palankiai vertino Kinijos ir Baltijos šalių

santykių perspektyvas. „Mes už tai, kad visos pasaulio šalys, nepriklausomai nuo jų dydžio, būtų lygios. Tikimės, kad Kinijos ir Lietuvos santykiai taps pavyzdžiu, kaip draugiškai ir lygiateisiškai gali bendrauti didelė ir maža valstybės“, - teigė jis spaudos konferencijoje.

Po susitikimų Kinijos delegacija išskrido į Taliną, po to lankysis Helsinkyje.

Eltos ir „Lietuvos ryto“ inf



Kubiečiai sprunka iš „Karštosios salos“ kuo ir kaip papuolė: lėktuvais, plaustais ir savomis kojomis.

Bangų, trankančių bortus, triukšmas ir staigus pajūrio sargybos laivo variklio griausmas. Octavio Cangasui antrasis garsas nuskambėjo kaip rakto girgždesys kalėjimo spynoje. Kai ryto prieblandoje plauki senu lopytu laiveliu, visuomet rizikuojį gyvybe ar bent jau laisve. Kelioilika kilometrų į šiaurę nuo Marielo uosto Kubos revoliucinių ginkluotųjų pajėgų jūreiviai, pasiviję laivūkštį, nedvejojo nė akimirkos.

Sunkusis kulkosvaidis sutratėjo ilgomis serijomis. Medinės motorinio laivo dalys subyrėjo į šipulius. Vaikų riksmas susiliejo su sužeistųjų aimanomis.

Iš 61 bėglio daugelis sugebėjo - stebukle - išlikti nenukentėję po tos žudankio švino krušos. „Svenčiausioji Mergelė apsaugojo“, - kartoją Octavio Cangasas kubiečių pabėgėlių stovykoje vienoje iš Kei Vesto archipelago salelių Motorinis laivas išėjo į atvirą jūrą ir išplaukė iš teritorinių vandenų. „Ten jau burvome saugūs, - pasakoja Octavio. - Gerai žinojome, kad Fidelio žmonės nedrįs mūsų persekioti“.

Po keliasešimties minučių virš suniokoto laivo pasirodė du pakrančių apsaugos sraigtasparniai. „Buvo ketvirta ryto, botas dreifavo 110 kilometrų į pietryčius nuo Kei Vesto, - apie susitikimą su bėgliais pasakojo per Majamio televiziją pilotas Simonas Adairas. - Net iš oro matyti sužeistieji ir kraujo pėdsakai denyje. Įtraukėme lynais ir sraigtasparnį ketvertą sunkiausiai sužeistų, tarp jų vieną vaiką. Grįždami prasilenkėme su kateriu „Point Labo“, plaukiančiu kubiečiams į pagalbą.“

Fidelio dieta

Ar vertėjo rizikuoti gyvybe ir sprukti iš „Karštosios salos“? Octavio toks klausimas atrodo paprasčiausiai nepadorus. „Mano vaikai nevalgė mėsos keletą mėnesių, - sako jis. - Libretoje (knygelėje, pagal kurią Kuboje išperkami maisto daaviniai pagal korteles. -P.B.) turiu daug popieriukų, bet nieko už juos neįmanoma gauti. Aliejus pasirodo kartą per porą savaitių, ryžių ir pupelių ne ką dažniau. Fidelis pavaišino mus dieta, kurią sunku pamišti.“

Per jūrą ant čiuzinio

Apie pabėgimą Octavio šeima galvojo daugiau kaip metus. Atsargiai buvo renkama sąmokslininkų grupė. „Visos diskusijos vyko pašnibždomis, - pasakoja Octavio. - Jeigu kas būtų mus įskundęs, jau pūtime kalėjime.“ Ne visų nervai išlaikė. Vyresnysis Octavio brolis iš pradžių nesiryžė pasakyti apie planuojamą pabėgimą žmonai. Likus savaitei iki termino, pasakė, kad atsisako. „Gaila man jo dabar, - šypsosi Octavio, - bet kai kulkos varstė laivo denį, būčiau padaręs viską, kad būčiau jo vietoje, Kuboje.“

Kei Vesto saloje ir truputį į šiaurės rytus esančiame Kaimanų salyne kubiečių pabėgėliai nesukelia ypatingos sensacijos. Jau